БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 251 (1771) | 21 декабрь, 1960 йил, чоршанба | Баҳоси 20 тийин.

КРЕМЛДА СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ОЛТИНЧИ СЕССИЯСИ ОЧИЛДИ

МОСКВА, 20 декабрь. Бугун Кремлда бешинчи чақириқ СССР Олий Советининг олтинчи сессияси ўз ишини бошлади.

Эрталаб соат 10 да Кремль театри биносида **Иттифоқ Советининг** мажлиси очилди. Иттифоқ Советининг раиси депутат **П. П. Лобанов** раислик қилади. Айни бир вақтда Катта Кремль саройида **Миллатлар Советининг** раиси депутат **Я. В. Пейве** раислигида **Миллатлар** Советининг мажлиси бўлиб ўтди.

Коммунистик партия ҳамда Совет ҳукуматининг раҳбарлари ҳукумат ложаларида пайдо бўлганларида, депутатлар ва меҳмонлар уларни гулдурус қарсаклар билан кутиб оладилар.

Палаталарнинг мажлисларида бир қанча сайлов округларида ўринлари бўшаб қолган депутатлар ўрнига депутатлар сайлаш ҳақида мандат комиссияларининг докладлари тингланди. Иттифоқ Совети янгидан сайланган беш депутат, яъни А. П. Александров (Свердловск области), А. Д. Скаба (Черкасси области), Т. Ф. Куимова (Киров области), В. М. Сухов (Горький области), Г. В. Пивунова (Могилёв области) ваколатларини тўғри деб топди. Миллатлар Совети янгидан сайланган тўрт депутат, яъни Г. С. Дзоценидзе (Абхазия АССР), Б. Овезов (Туркманистон ССР), В. Ф. Гарбузов (Бошқирдистон АССР) ва Ё. С Насриддинова (Ўзбекистон ССР) ваколатларини тўғри деб топди.

Палаталарнинг алоҳида-алоҳида мажлисларида СССР Олий Совети олтинчи сессиясининг кун тартиби ҳамда иш регламенти якдиллик билан тасдиқланди. Сессия қуйидаги масалаларни қараб чиқади:

1. СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1961 йилги давлат плани тўғрисида.
2. СССРнинг 1961 йилги Давлат бюджети тўғрисида ва СССРнинг 1959 йилги Давлат бюджетининг ижроси ҳақида.
3. Халқаро аҳвол ва Совет Иттифоқининг ташқи сиёсати тўғрисида.
4. СССР Олий Совети Президиумининг **Фармонларини** тасдиқлаш ҳақида.

* * *

Эрталаб соат 11 да Катта Кремль саройининг мажлислар залида **Иттифоқ Совети ва Миллатлар Советининг** биринчи қўшма мажлиси очилди.

Залда жуда кўп меҳмонлар, ложаларда дипломатик корпус аъзолари, совет ва чет эл матбуотининг вакиллари ўтиришибди.

Раис столи олдида Иттифоқ Советининг раиси депутат **П. П. Лобанов,** Миллатлар Советининг раиси депутат **Я. В. Пейве** ҳамда уларнинг ўринбосарлари ўтиришибди. Ложаларда СССР Олий Совети Президиумининг аъзолари, СССР министрлари бор эди.

Депутатлар ва меҳмонлар ҳукумат ложаларида пайдо бўлган **А. Б. Аристов, Л. И. Брежнев, Н. Г. Игнатов, Ф. Р. Козлов, А. Н. Косигин, О. В. Куусинен, А. И. Микоян, Н. А. Муҳитдинов, Н. В. Подгорний, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, Е. А. Фурцева, Н. С. Хрушчев, Н. М. Шверник, П. Н. Поспелов, Д. С. Коротченко, Я. Э. Калиберзин, А. П. Кириленко, К. Т. Мазуров, В. П. Мжаванадзе** ўртоқларни гулдурос қарсаклар билан кутиб оладилар.

Иттифоқ Совети ва Миллатлар Советининг қўшма мажлисида СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, СССР Госплани раиси, депутат **В. Н. Новиков**нинг СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1961 йилги давлат плани тўғрисидаги ва СССР Молия министри, депутат **В. Ф. Гарбузов**нинг СССРнинг 1961 йилги Давлат бюджети тўғрисида ва СССРнинг 1959 йилги Давлат бюджетининг ижроси ҳақидаги докладлари тингланди.

КУБА ҲУКУМАТИ ИҚТИСОДИЙ МИССИЯСИ МОСКВАДАН ЖЎНАБ КЕТДИ

МОСКВА, 20 декабрь. (ТАСС). Кубанинг атоқли сиёсий ҳамда давлат арбоби Эрнесто Че Гевара бошчилигидаги Куба ҳукумати иқтисодий миссияси Совет-Куба музокаралари муваффақиятли тамом бўлганидан кейин, бугун Совет Иттифоқидан жўнаб кетди.

Куба ва Совет Иттифоқининг давлат байроқлари билан безатилган Шереметьев аэродромида СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари А. И. Микоян, ташқи савдо министри Н. С. Патоличев ва бошқа расмий кишилар Эрнесто Че Гевара ва Куба миссиясининг аъзоларини узатиб қолдилар.

Аэродромда ўртоқ А. И. Микоян ва Э. Че Гевара нутқ сўзладилар.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЁЗУВЧИ Н. М. ГРИБАЧЕВНИ ЛЕНИН ОРДЕНИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Туғилган кунига эллик йил тўлиши муносабати билан ва Совет адабиётини ривожлантириш соҳасидаги ғоят катта хизматлари учун ёзувчи Николай Матвеевич **Грибачев Ленин** ордени билан мукофотлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Л. БРЕЖНЕВ,

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1960 йил, 19 декабрь.

СОВЕТ-КУБА АХБОРОТИ

МОСКВА, 19 декабрь. (ТАСС). Совет-Куба музокараларида қатнашган Совет ҳукумат делегациясининг бошлиғи, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари А. И. Микоян ҳамда Куба ҳукумат иқтисодий миссиясининг бошлиғи Эрнесто Че Гевара бугун имзолаган қўшма ахборотда Куба миссиясининг СССРда бўлиши тўғрисида ва олиб борилган музокаралар ҳақида гапирилади.

Ахборотда бундай дейилади: Куба революцион ҳукуматининг иқтисодий миссияси социалистик лагердаги мамлакатлар авангарди бўлган мустақил мамлакат томонидан таклиф этилган ёрдам учун ўз халқи ва ўз ҳукуматининг Совет Иттифоқи халқи ва ҳукуматига қизғин миннатдорчилик туйғуларини изҳор қилади. Куба ҳукуматининг иқтисодий миссияси Совет Иттифоқи бош министри Н. С. Хрушчевнинг Куба мустақиллигини агрессиядан қаттиқ туриб ҳимоя қилишда СССРнинг уни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлашга тайёр эканлиги тўғрисидаги баёноти Кубага ёрдам беришнинг энг муҳим тури, деб ҳисоблайди.

Ахборотда айтилишича, иқтисодий масалалар юзасидан музокаралар олиб борилган вақтда тамомила бир фикрга келинди. 1961 йилда СССР билан Куба Республикаси ўртасидаги товар обороти тўғрисидаги протокол имзоланди. Бу протокол ҳар иккала мамлакат ўртасида савдо-сотиқ ҳажмини анча кўпайтиришни кўзда тутади.

Тузилган протоколга мувофиқ, Куба Совет Иттифоқига хом шакар, никель оксиди, ҳўл мева ва консерва қилинган мевалар, шарбат, чарм ва бошқа товарлар экспорт қилади.

Совет Иттифоқи Кубага нефть ва нефть маҳсулотлари, қора металлар прокати, оқ тунука, буғдой, ўғит, кимёвий товарлар, машина ва ускуналар, озиқ-овқат маҳсулотлари ва Куба саноатининг тўхтовсиз ишлаб туришини, унинг экономикасини муваффақиятли суратда ривожлантиришни ва аҳолини зарур товарлар билан ёлчитишни таъминлаш учун керак бўлган бошқа товарларни экспорт қилади.

Куба томонининг истакларига мувофиқ суратда Совет Иттифоқининг 1960 йил 13 февралда тузилган Совет-Куба битими юзасидан бериладиган кредит ҳисобига Куба Республикасига техника ёрдами кўрсатишини кўзда тутадиган битим имзоланди. Совет Иттифоқи темир рудаси, хромит, нефть ва бошқа фойдали қазилмалар соҳасида геология-разведка ишларини ўтказишда техника ёрдами кўрсатади ва шу мақсадда зарур машина ва аппаратлар етказиб беради. Совет Иттифоқи янги металлургия заводи қурилишида ва ишлаб турган металлургия заводларининг қувватини оширишда, теплоэлектростанциялар қуриш ва электр қуввати ўтказиладиган зарур линиялар қуришда, янги нефть тозалаш заводи қурилишида техника ёрдами кўрсатади.

Музокаралар давомида Совет Иттифоқининг мутахассислар тайёрлаш соҳасида Кубага ёрдам бериши тўғрисидаги битим ва маданий ҳамкорлик тўғрисидаги битим ҳам имзоланди.

Ахборотда айтилишича, АҚШнинг иқтисодий агрессияси муносабати билан Куба экономикаси олдида пайдо бўлган проблемалар ҳам муҳокама қилинди. Совет Иттифоқи Куба экономикаси учун жуда зарур бўлган ва Куба бошқа мамлакатлардан сотиб ололмайдиган товарларни етказиб беришни таъминлаш учун қўлидан келган ҳамма чораларни кўришга розилик билдирди ва айни вақтда АҚШ Куба қанд-шакарини сотиб олмаслик билан таҳдид қиладиган бўлса, Кубадан 2,7 миллион тонна қанд-шакар сотиб олишга тайёр эканлигини изҳор қилди.

Ҳар иккала томон музокаралар вақтида ҳозирги халқаро аҳвол билан боғлиқ бўлган масалаларни муҳокама қилдилар ва ҳозирги вақтда инсониятни тўлқинлантираётган асосий проблемалар тўғрисида бир хил фикрда эканликларини таъкидлайдилар. Ҳар иккала томон империализмнинг милитаристик сиёсатини қоралайди. АҚШнинг монополистик доиралари ана шу сиёсатни ўтказиб келаётган асосий кучдир.

Совет Иттифоқи ва Куба турли ижтимоий системалардаги давлатларнинг тинч-тотув яшашига қатъий тарафдор эканликларини айтадилар ва қуролсизланиш тўғрисида ҳамда Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг структурасини жаҳондаги янги вазиятга мувофиқлаштириш тўғрисида Н. С. Хрушчев томонидан БМТ аъзолари олдида баён қилинган таклифларни кескин қўллаб-қувватлайдилар.

Ҳар иккала томон Совет Иттифоқи ёки Куба ўз ҳаракатлари билан бутун дунёда тинчликка ҳеч қачон таҳдид қилмасликлари ёки тинчликни бузмасликларини таъкидлайдилар. (ТАСС).

ЮҚОРИ ЧИРЧИҚ ЧОРВАДОРЛАРИ РЕСПУБЛИКА БАЙРОҒИНИ ЯНА ЎЗ ҚЎЛЛАРИДА САҚЛАБ ҚОЛДИЛАР

Юқори Чирчиқ районининг чорвадорлари республика областлари ва районлари ўртасида чорвачиликни ривожлантириш юзасидан бошланган социалистик мусобақанинг 11 ойлик якунларида ғолиб чиқиб, республика кўчма Қизил байроғини яна ўз қўлларида сақлаб қолдилар. Район чорвадорлари сут етиштириш юзасидан олган мажбуриятларини 89,5 процент, гўшт етиштириш юзасидан олган мажбуриятларини 118,8 процент бажарганлар. Ҳар бир сигирдан 1706 килограммдан сут соғиб олинган, қорамолларнинг 8,3 процент, шу жумладан сигирларнинг 19,5 процент, чўчқаларнинг 12,5 процент кўпайиши таъминланган, дағал хашак тайёрлаш топшириғи 102,6 процент ва силос бостириш топшириғи 121,8 процент бажарилган, давлатга гўшт сотиш йиллик плани 214 процент, сут сотиш плани 143,7 процент, жун сотиш плани 128,3 процент, тухум сотиш плани 134,8 процент бажарилган.

Илғор чорвадорларни мукофотлаш учун Юқори Чирчиқ районига беш минг сўм пул ҳам берилди.

ТУРСУНОЙ — БИЗНИНГ ФАХРИМИЗ

Чиноз районидаги Киров номли колхозда митинг

Суратда: Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Турсуной Охунова митинг қатнашчилари орасида.
В. Салов фотоси.

ЧИНОЗ, 20 декабрь. (**махсус мухбиримиздан**).

Киров номли колхоз қишлоғида кеча одатдан ташқари шоду-хуррамлик ҳукм сурди. Колхознинг шинам қилиб безатилган клуби олдидаги майдончада эрталабдан бошлаб кишилар гавжум бўлди. Бу ерга райннинг колхоз ва совхозларидан донгдор механизаторлар, трактор-далачилик бригадаларининг бошлиқлари, турсунойчи механик-ҳайдовчилар, Вревскийдаги қишлоқ хўжалик техникумининг ўқувчилари, қишлоқ хўжалик мутахассислари, колхоз раислари тўпландилар. КПСС Марказий Комитетининг Биринчи Секретари ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг колхознинг донгдор механизатори, трактор-далачилик бригадасининг бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Турсуной Охуновага ёзган табрик хати ҳаммани беҳад қувонтириб, кучига-куч, ғайратига-ғайрат қўшиб юборди, уларни янги зафарларга отлантирди.

Ҳар қанча фахрлансак, тантана қилсак, қувонсак арзийди Турсунойимиз билан! Оддий ўзбек қизи пахтани машинада териш ишини кенг йўлга қўйиш учун дадил отланди. Унинг ташаббуси билан авваллари қўлда теришда донг чиқариб келган жуда кўп теримчилар механик-ҳайдовчилик касбини эгаллашга жазм қилдилар. Турсуной ўз дугоналарига: этакдан бункерга ўтайлик деб мурожаат қилганида ўнлаб, юзлаб қизлар лаббай деб жавоб беришди. Эндиликда турсунойлар сафи кенгайиб кетди. Рулни дадил бошқариб, «оқ олтин» тераётган мард қизларни, аёлларни ҳар бир хўжаликда, ҳар бир пахтакор республикада кўплаб учратамиз. Турсунойнинг яна бир ибратли иши шу бўлдики, у ўзининг оила аъзолари — турмуш йўлдоши Султон Шерматов, синглиси Инобат Охуноваларга ҳам механик-ҳайдовчилик касбини ўргатди. Турсуной бригадага моҳирлик билан бошчилик қилди ва машинада 322 тонна пахта терди. Шунинг учун ҳам КПСС Марказий Комитетининг Биринчи Секретари ўртоқ Н. С. Хрушчев уни партия ва ҳукуматимиз номидан, бутун совет халқи номидан қизғин табриклади.

Соат икки бўлганида митинг бошланади. Митингни Чиноз район партия комитетининг биринчи секретари **Н. Қирғизбоев** очди. Ўртоқ Н. С. Хрушчев бошчилигидаги КПСС Марказий Комитетининг Президиумини фахрий президиумга сайлайдилар. Сўнгра область партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ **Р. Ғ. Ғуломов**га сўз берилади.

— Бугун биз бу ерга республикамизнинг донгдор механизатори, ўзбек халқининг содиқ қизи Турсуной Охунованинг ҳаётидаги бахтли кунни нишонлаш учун тўпландик, — деб сўз бошлайди ўртоқ Р. Ғ. Ғуломов. Сўнгра у ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг Турсуной Охуновага ёзган жавоб хати текстини ўқиб беради ва бу оддий ўзбек қизининг ҳақиқатан ҳам фахрланса арзийдиган ишлари тўғрисида мисоллар келтиради.

— Турсуной Охунова, — деб ўз сўзида давом этди ўртоқ Ғуломов — Никита Сергеевич Хрушчев таъкидлаганидек, ўзбек хотин-қизлари ўртасида пахтани машина билан териш техникасини эгаллаш учун бошланган ҳаракатнинг ташаббускори бўлди. Эндиликда юзлаб хотин-қизлар ундан ибрат олиб ишламоқдалар. Фақат бизнинг областимизда бу йил 111 хотин-қиз пахта териш машинасида ишлади.

Бўка районидаги Охунбобоев номли колхоздан Саодат Гулаҳмедова, шу райондаги Ленин номли колхоздан Хосият Мавлонова, Юқори Чирчиқ районидаги «Ленинизм» колхозидан Хурбиби Абдуқодирова, Янгийўл районидаги Ленин номли колхоздан Турсуной Фозилова, шу райондаги Свердлов номли колхоздан Эргашева, «Коммунизм» колхозидан Назира Беглова, Бекобод районидаги Ленин номли колхоздан Юлдуз Алиева ва Адолат Рўзиматова, Ўрта Чирчиқ районидаги «XX партсъезд» колхозидан Салима Носирова, 3-«Боёвут» совхозидан Матлуба Форсаева ва бошқа кўпгина ўртоқлар мавсумда 100—150 тоннадан, ҳатто 200 тоннадан «оқ олтин» тердилар.

Коммунизм қуриш учун давом этаётган умумхалқ курашида пахтакорлар катта ўрин тутадилар. Пахтакорнинг меҳнатида совет кишисининг Совет Иттифоқидаги барча халқлар, социалистик лагерь меҳнаткашлари олдидаги интернационал бурчини тўла адо этишга бўлган интилиши намоён бўлмоқда. Бу интилиш, бу ватанпарварлик ва интернационализм ҳаракати Турсуной Охунованинг ажойиб ишларида очиқ-ойдин намоён бўлади. Шунинг учун ҳам бутун совет халқи ўртоқ Никита Сергеевич Хрушчев орқали унга раҳмат айтмоқдалар.

Шундан кейин ўртоқ Ғуломов областимизда пахта тайёрлаш соҳасидаги ишнинг аҳволи қониқарли эмаслигига тўхтаб ўтади.

Механизацияни жорий қилишга тўсқинликни бутунлай бартараф этиб, ҳамма ерда турсунойчилар ҳаракатини янада кучайтириш, машина инсоннинг дўсти ва ёрдамчиси эканлигини доимо эсда тутишимиз зарур.

Ҳозирги вақтда бизнинг олдимизда етиштирилган барча ҳосилни сўнгги кўрагигача йиғиб-териб олиш, яқин кунлар ичида шудгорлашни тугаллаш, далаға маҳаллий ўғит ташиб чиқариш, ирригация-мелиорация ишларини кенг кўламда қизитиб юбориш, келгуси йили мамлакатга 500 минг тонна пахта етказиб бериш учун мустаҳкам замин яратиш каби кечиктириб бўлмайдиган вазифалар турибди. Ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг Турсуной Охунова номига ёзган хати областимизнинг барча меҳнаткашларини ана шу шарафли вазифаларни муваффақиятли бажаришда янги зафарларга ундайди.

— Қадрли ўртоқлар, — дейди ўз сўзининг охирида ўртоқ Ғуломов, — Турсуной Охуновани ўртоқ Н. С. Хрушчевдан чин юракдан чиққан илиқ сўзлар ёзилган хат олганлиги билан область партия комитети ва область ижроия комитети номидан қизғин табриклашга ва унга меҳнатда янги муваффақиятлар ва оилавий ҳаётда бахт-саодат тилашга, Турсуной сиймосида Ўзбекистонимизнинг барча ажойиб қизларини, пахтачилик новаторлари ва илғорларини табриклашга рухсат этгайсизлар.

Сўз Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **Турсуной Охуновага** берилади. У партия ва ҳукуматимизнинг оддий ўзбек қизига бу қадар катта ғамхўрлик қилаётганлигидан бениҳоя миннатдор эканлигини ҳаяжонланиб сўзлайди.

— Мен, — дейди у, — жуда ҳам бахтиёрман, чексиз хурсандман. Мени тарбиялаб вояга етказган колхозимиз кишилари, бутун ўзбек халқига катта миннатдорчилик изҳор қиламан.

Турсуной Охунова 1954 йилдан буён механизаторлик қилиб келаётганлиги, ана шундан кейинги ишлари тўғрисида бирма-бир ҳикоя қилиб беради.

— КПСС Марказий Комитетининг Биринчи Секретари ўртоқ Н. С. Хрушчев менинг ютуқларимни табриклаб хат ёзган экан, бу барча ўзбек пахтакор хотин-қизларига берилган баҳодир. Ҳукуматимизнинг бу ғамхўрлигига жавобан сафларимизни яна ҳам кенгайтирамиз. Машина теримини кенг йўлга қўйиш учун бутун куч ва ғайратимизни сарфлаймиз. Етти йилликнинг учинчи йилида бригадамиз аъзолари юз гектар ернинг ҳар гектаридан 50 центнердан ҳосил етиштиришга қарор қилдилар. Менинг ўзим машинада 350 тонна пахта тераман.

Минбарда Турсунойнинг ҳамқишлоғи — ёш механик-ҳайдовчи **Турсуной Йўлдошева.** У дугонаси Охунованинг ишига ҳавас билан қарарди. Шунинг учун ҳам у кечки мактабни битиргач, қишлоқ хўжалик техникумига ўқишга кириб, механик-ҳайдовчи бўлиб қайтди. Бу йил колхозда биринчи марта машина билан 90 тонна пахта терди.

— Тўғри, дастлабки кунларда жуда қийналдим, лекин астойдил ҳаракат қилиб, машина ҳайдаш йўлларини ўрганиб олдим. Авваллари мавсумда қўл билан кўпи билан 10 тонна пахта терган эдим. Машина ҳайдашни ўрганиб олганимдан сўнг 9 йиллик пахтамни бир йилда тердим. 1961 йилда 50 гектар ер ажратиб олиб, тюпкочи звено тузамиз. Машина билан кам деганда 200 тонна пахта теришга сўз бераман.

Райондаги «ЎзССР 30 йиллиги» колхозидан звено бошлиғи **Фикрет Сефиршаев**нинг сўзларини митинг қатнашчилари эътибор билан тингладилар. Фикрет Турсуной Охунованинг эришган муваффақиятлари билан фахрланажагини айтди ва сўнгра ўз ишлари ҳақида гапирди. У бошлиқ звено бу йил 44 гектар ернинг ҳар гектаридан 56 центнердан пахта топширди. Фикретнинг ўзи машина билан 308 тонна пахта терди. Келгуси йили у юз гектар ернинг ҳар гектаридан 50 центнердан пахта топширишга ва машинада 350 тонна пахта теришга аҳд қилганлигини айтди.

Турсуной Охунова ишлаётган колхоз раиси **Ғ. Далибоев** ҳам сўзлади. У колхоз бу йил планни бажара олмасдан ортда қолганлигини, келаси йили бу соҳадаги камчиликлар тугатилиб, мўл ҳосил етиштиришга пухта замин ҳозирланаётганлигини айтди.

— Ҳукуматимиз бошлиғи Н. С. Хрушчевнинг хатини олиб, колхозимизнинг каттадан-кичиги қувондик, мамнун бўлдик. Биз Турсунойлар сафини келгуси йили янада кўпайтирамиз.

Митингда Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ **Ш. Р. Рашидов** нутқ сўзлади ва у бутун Ўзбекистон меҳнаткашлари номидан Турсуной Охуновани табриклади.

Митингда Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг раиси **О. Алимов,** Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг иккинчи секретари **Ф. Е. Титов** ўртоқлар ҳам қатнашдилар.

Митинг қатнашчилари пахта етиштиришни янада кўпайтириш, машина теримини кенг жорий қилиб, ҳамма ерда Турсунойчилар сафини кенгайтиришга қаратилган қарор қабул қилдилар.

ҚИМИРЛАГАН ҚИР ОШАР

Колхозимиз аъзолари КПСС Марказий Комитетининг навбатдаги Пленумини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун курашиб, йиғим-терим ишларини уюшқоқлик билан ўтказдилар. Шу туфайли ҳозирги кунга қадар давлатга 6500 тонна пахта сотиб, планимизни 100,2 процент бажаришга муваффақ бўлдик. Шуни айтиш керакки, бу ҳосилнинг 82 проценти биринчи сортга қабул қилинди.

Айрим участкаларимиз эришган кўрсаткичлар, айниқса, юқори бўлди. Жумладан С. Орипов, Х. Абдурасулов ўртоқлар бошқарган участкаларда ҳосил мўл бўлган эди. Улар йиғим-теримда жонбозлик кўрсатдилар. Етиштирилган ҳосилни сира нобуд қилмай териб олиш учун курашдилар. Натижада бу участкалар зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини ҳам бажардилар.

Ф. Суяров, Т. Жалилов, Қ. Суяров, А. Абдуқодиров, З. Ғозиев, Қ. Ўсбеков ўртоқлар бошлиқ бригадаларда ҳар гектар ердан 30—40 центнердан ҳосил олинди.

Механик-ҳайдовчиларимиз машина терими соҳасида катта ютуқни қўлга киритдилар. Улар ўзаро мусобақани авж олдириб, ҳозирги кунга қадар 1650 тонна пахтани машинада тердилар. Донобой Шукуров, Яхё Холматов, Аҳрор Эшонқулов, Усмон Абдураҳимов каби механик-ҳайдовчиларимиз ўз машиналарининг бункерларидан 120—150 тоннадан пахта тўкдилар.

Хўжалигимизнинг бошқа тармоқларини ҳам тинмай юксалтирмоқдамиз. Гўшт етиштириш бўйича икки йиллик планни бажардик. Сут соғиб олиш плани ортиғи билан адо этилди.

Йиғим-теримни шу кунларда ҳам давом эттирмоқдамиз. Имкониятларимизни ҳисоблаб чиқиб, планга қўшимча яна 100 тонна пахта беришга қарор қилдик. Ҳаммамизнинг диққат-эътиборимиз ана шу қўшимча пахтани ҳам тезроқ йиғиб-териб олишга қаратилган. Шу билан бирга, келгуси йилга тайёргарлик ишларини кучайтириб юбордик. Шудгорлашни 25 декабргача тугаллаймиз.

2350 гектар ернинг ҳар гектаридан 27,5 центнердан пахта топширган колхозчиларимиз келгуси йили бундан ҳам юқори кўрсаткичга эришиш учун курашадилар.

Т. ЛАТИПОВ,
Янгиер шаҳридаги «Коммунизм» колхозининг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

„Ўзбекистон ССР беш йиллиги" совхози пахта тайёрлаш планини бажарди

СОЛДАТСКОЕ. 20 декабрь. (ЎзТАГ). Бугун «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхози пахта тайёрлаш планини бажарди. Давлатга 3.500 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 27,8 центнердан «оқ олтин» сотилди.

Бу йилги пахта йиғим-теримида 86 та пахта териш агрегати қатнашди. Бу миқдор ўтган йилдагидан анчагина кўпдир. Механизмлар ёрдамида пландаги 4.300 тонна ўрнига 5.666 тонна пахта териб олинди. Ҳар бир машинанинг ўртача иш унуми пландагидан 6 тонна ошди. Илғор механик ҳайдовчилардан Абляз Нурматов, Ридван Чки, Хатип Содиков, Фекрет Мазин, Мамут Катаман ва бошқалар 100 тоннадан ва бундан ҳам кўпроқ пахта теришга муваффақ бўлдилар.

Совхоз коллективи пахта йиғим-терими ва уни давлатга топшириш ишларида поток усулини биринчи марта кенг қўллади. Пахта қоп-қанорсиз ташилди. Совхоз мутахассислари пахтани автомат усулда ортадиган машина ясадилар. Бунинг натижасида ана шу ишдаги меҳнат сарфи икки баравар камайди.

Пахтачиликда янги агротехника усуллари ва механизацияни жорий қилиш натижасида маҳсулот таннархини ўн процент камайтириш мўлжалланмоқда. Пландан ташқари қилинган даромад етти миллион сўмга етади.

Совхоз механизаторлари КПСС Марказий Комитети Пленуми шарафига 25 декабргача ҳамма майдонларни шудгорлаб қўйишга азми-қарор қилдилар.

ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ

(20 декабргача бўлган маълумот, планга нисбатан процент ҳисобида)

Районлар номи	бир кунда	мавсум бошидан	машина терими мавсум бошидан	Районлар номи	бир кунда	мавсум бошидан	машина терими мавсум бошидан
Юқори Чирчиқ	—	**121,43**	**111,34**	Янгийўл	0,08	81,17	92,97
Қуйи Чирчиқ	**0,14**	**102,73**	**101,23**	Сирдарё	0,06	78,94	67,42
Оржоникидзе	0,16	92,07	47,00	Оққўрғон	0,03	78,70	67,52
Ўрта Чирчиқ	0,04	89,24	75,25	Гулистон	0,12	76,86	54,95
Пискент	0,15	87,20	91,72	Бекобод	0,12	75,62	77,23
Бўка	0,03	86,14	93,60	Янгиер шаҳри	0,10	71,14	75,76
Чиноз	0,03	83,26	51,65	Область бўйича:	0,08	81,97	73,30

Ленинча электрлаштириш плани муваффақият билан амалга ошмоқда

Ўзбекэнерго ходимларига Фахрий ёрлиқлар

ГОЭЛРО планининг қирқ йиллиги муносабати билан Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги кенгаши ва Ўзбекистон касаба союзлари совети Узбекэнерго корхоналари ходимларидан катта группасини Фахрий ёрлиқлар билан мукофотлади. Мукофотланганлар орасида Қуйи Бўзсув ГЭС каскадининг инженери Р. Ғозиев, Каттақўрғон ТЭЦ слесари Б. Камолов, Фарҳод ГЭС директори Д. Саломов, Самарқанд ГЭСлари каскадининг сувоқчиси А. А. Астафьева, Узбекэнерго автоматика ва телемеханика хизматининг старший инженери М. Фаттахутдинова бор.

Узбекэнерго ходимларидан 50-дан кўпроқ киши «Социалистик мусобақа аълочиси» значоги билан мукофотланди. (ЎзТАГ).

Бундан қирқ йил муқаддам, 1920 йилда улуғ Лениннинг ташаббуси билан машҳур ГОЭЛРО плани тузилган эди. Суратда: «В. И. Ленин ГОЭЛРО картаси ёнида». (Советларнинг VIII Бутунроссия съезди).

Рассом Л. А. Шматько картинасидан репродукция. (ТАСС фотохроникаси).

Бу ерда электр фабрикаси бўлади

Тепаликдан ошиб, беш-ўн минут юргач, қурилиш майдонига етиб келдик. Қурилиш майдони марказида турибмиз. Бу ерда ҳали бинокорлик ишлари кенг кўламда олиб борилаётгани йўқ. Бир нечтагина уй-жой бинолари қад кўтармоқда. Аммо турли хил қурилиш техникаси, бинокорлик материаллари бу йирик қурилишнинг дебочаси эканлигидан далолат берарди. Бизга ҳамроҳ бўлган анча электростанция лойиҳасининг бош инженери Илья Григорьевич Кабанов қулочини ёйиб, «шу ерда бизнинг ажойиб электростанциямиз қад кўтаради» деди. У биз турган жойда энергетиклар посёлкаси барпо этилажагини айтди.

— Ўнг томонда, — деди Илья Григорьевич, — станциянинг агрегатлари қурилади. Анови тепалик эса текисланади.

Суҳбатимизга қурилаётган ГРЭС директори Маҳмуджон Солижонович Алибоев, «Узбекэнерго» капитал қурилиш бўлимининг старший инженери Александр Сергеевич Арутюновлар қўшилишди. ГРЭС ҳақида, унда монтаж қилинадиган замонавий агрегатлар ҳақида умумий суҳбат бошланиб кетди. Кўз олдимизда республикамиз энергетикасининг улугвор перспективалари намоён бўлди. Ҳаёл бизни узоқларга олиб қочди. Бу ерда бунёд этиладиган электр фабрикасининг гигант агрегатлари ва корпусларини ҳаёлдан ўтказа бошладик. Шу вақт Маҳмуджон Солижонов худди ҳаёлга чўмганимизни сезгандек:

— Станцияда корпус деган нарса бўлмайди, — деди.

— Ҳазилни қўйсангизчи, корпуссиз ҳам электростанция бўладими? — ҳайрон қолдик биз.

— Ҳа шундай, станциямиз очиқ типда бўлади. Лойиҳачиларимиз очиқ станция қуриш мумкинлигини исбот этдилар.

— Ҳали мамлакатимизда бунақа электростанциялар қурилмаган-ку?

— Гапингиз тўғри. Шундай станция бизда қурилади. Электростанциянинг асосий машина ва механизмлари бош корпус ичида эмас, балки очиқ майдонда туради. Машина залининг усти беркитилади, албатта. Уни об-ҳаво таъсиридан, қор-ёмғирдан сақлаш керак. Турбогенераторлар, қозон агрегатлари очиқ ҳавода жойлашади, об-ҳаво бундай агрегатларга зиён етказмайди.

— Бу янги усулнинг қандай афзалликлари бор? — қизиқиб сўрадик.

— Фойдаси жуда катта, — тушунтира бошлади ўртоқ Алибоев. — Очиқ типдаги электростанциялар қурилиши анча арзонга тушади. Дастлабки ҳисобларга қараганда, анча арзонлашади. Бу билан миллион-миллион сўмлик давлат маблағи тежалади. Электростанцияни қуриш муддати 7 — 8 ой қисқаради. Шу вақт ичида миллионлаб киловатт-соат электр қуввати ишлаб чиқариш мумкин бўлади. Ўз навбатида давлатга жуда кўп фойда келтиради.

Тошкент ГРЭСи Ўрта Осиё энергетика системасида энг йирик корхона бўлади. Унинг биринчи навбати 600 минг киловатт-соат қувват беради. Станция тўла ишга тушгач, 1 миллион 200 минг киловатт-соат энергия ҳосил қилинади. ГРЭС қуввати жуда арзон бўлади, чунки у Бухоро табиий гази асосида ишлайди. Станция бундан кейин ҳам кенгайтириб борилади, унинг қуввати ошади.

Электростанцияни бошқариш тўла автоматлашган бўлади. У масофадан туриб, турли замонавий автоматик асбоблар ёрдами билан бошқарилади. Бу ерда фақат навбатчи диспетчерлар, ремонтчилар ишлашади. Кочегар, турбина машинисти каби оғир касб эгаларига муҳтожлик қолмайди.

Станцияда ҳосил қилинадиган электр қуввати Тошкент сингари бир нечта йирик шаҳарни таъминлашга етади. Қувват Ўзбекистоннинг барча шаҳар ва районларига узатилади. Бу ердан бошланган электр артериялари ўзбек энергиясини Қозоғистон, Тожикистон, Қирғизистон республикалари томон йўналтиради.

Лойиҳачи инженерлар бўлажак ГРЭС қурилиши майдонини танлаш устида кўп ишлашди. Майдоннинг текислиги, у ерда қимматли капитал иншоотларининг йўқлиги станция қурилиши учун сарфланадиган маблағни 100 миллион сўмга яқин камайтириш имконини беради.

Станцияда яна бир янгилик қўлланилади. Ҳаммага маълумки, газ уни ишлатадиган корхоналарга катта босим ёрдами билан узатиб берилади. Бунинг учун маълум миқдорда энергия сарфлашга тўғри келади. Газ корхонага етиши билан босим анча пасайтирилади. Бу махсус агрегатлар ёрдамида амалга оширилади. Аввал босимни ошириш, сўнгра уни пасайтиришга сарфланган энергия бекорга кетади. Бу билан миллионлаб давлат маблағи шамолга учирилади. Станция конструкторлари шу вақтгача йўл қўйилган ана шу камчиликни ҳам бартараф қилдилар. Улар бекорга сарфланадиган ана шу энергиядан фойдаланиш йўлини топишди. Босимни пасайтирадиган асбоблар ўрнатилган жойга электр моторлари уланади. Шу йўл билан босимни камайтириш вақтида олинадиган энергия электрик токка айлантирилади...

Ҳа, биз анча олдинга чопиб кетдик. Яна 30 ойдан кейин, 1963 йилда ана шу ажойиб газ электростанциясининг биринчи агрегати ишга туширилади, у қувват бера бошлайди. Ҳозирча ана шу гигант иншоот қад кўтарадиган кенг майдоннинг ўнг томонида бир группа бинокорлар уй-жой корпусларини бунёд этмоқдалар. Инженерлар қурилишнинг техника ҳужжатларини яна бир бор синчиклаб кўздан кечирмоқдалар.

Совет кишилари бундан 40 йил муқаддам Владимир Ильич Ленин қўл қўйган ва 1920 йилнинг 22 декабрида Советларнинг VIII Бутунроссия съезди томонидан тасдиқланган ГОЭЛРО планини аниқ тасаввур қилганларидек, биз ҳам газ асосида ишлайдиган бўлажак давлат район электр станциясини аниқ тасаввур этамиз.

Э. АЛЬМУҲАМЕДОВ.

ФАКТ ВА РАҚАМЛАР

✦ ГОЭЛРО планида саноат ялпи маҳсулоти ишлаб чиқаришни 1913 йилдагига нисбатан икки марта кўпайтириш мўлжалланган эди.

✦ 1935 йили ГОЭЛРО плани электр қуввати ҳосил қилиш бўйича 3 баравар ошириб бажарилди.

✦ 1950 йилдаёқ Совет Иттифоқи электр қуввати ҳосил қилиш жиҳатидан Европада биринчи ва жаҳон бўйича иккинчи ўринга чиқиб олди.

✦ Совет ҳокимияти йилларида 300 дан ортиқ йирик ва ўрта даражадаги электр станциялари қурилди, саноатда меҳнатни электрлаштириш эса 20 баравардан зиёд кўпайди.

✦ 1959 йилда мамлакатимизнинг электр станцияларида 264 миллиард киловатт-соат электр қуввати ишлаб чиқарилди. Бу эса 1913 йили Россия электр станцияларида ишлаб чиқарилган қувватдан 135 марта кўп бўлиб, 1940 йилдагидан беш ярим марта ортиқдир.

✦ 1959 — 1965 йилларда умумий қуввати 58 — 60 миллион киловатт бўлган янги электр станциялари қурилади ва ишга туширилади. Бу рақам бутун Совет ҳокимияти йилларида ҳосил қилинган қувватдан ошади ҳамда юзта Днепрогесга тенг келади. Англия, Франция ва Ғарбий Германия биргаликда ўзларининг бутун тарихларида деярлик шунча қувват ишлаб чиқарганлар.

✦ 1965 йилгача тахминан 20 минг километр масофадаги темир йўлларни электрлаштириш белгиланган.

✦ Етти йиллик охирига бориб асосан ҳамма колхозлар электрлаштирилади. Совхозлар эса бундан ҳам барвақт электрлаштириб бўлинади.

«Бизнинг мамлакатимиз экономика, фан ва техникани ривожлантиришнинг шундай юксак даражасига эришдики, биз улуғ Ленин илгари сурган ёппасига электрлаштириш вазифасини амалга оширишга кириша оламиз ва яқин 15—20 йил ичида бу вазифани амалга оширамиз».

Н. С. ХРУЩЧЕВ.

Улуғ доҳи режалари амалда

Электростанциялар қурилиши министри И. Т. НОВИКОВ билан суҳбат

Декабрь ойининг охирларида совет халқи ГОЭЛРО планининг 40 йиллигини нишонлайди. ГОЭЛРО плани электрлаштириш базасида мамлакат халқ хўжалигини ривожлантиришнинг инсоният тарихида биринчи илмий жиҳатдан асосланган пландир.

Владимир Ильич Лениннинг номи билан чамбарчас боғланган бу план 1920 йилда VIII Бутун Россия Советлар съездида маъқулланган эди. Планни ишлаб чиқишда энг йирик инженер, агроном экономистлардан икки юздан кўпроқ киши қатнашди. Мамлакатни электрлаштиришнинг ленинча идеяси ёш совет республикаси халқ хўжалигини тубдан ўзгартириш соҳасидаги жуда катта ишга асос қилиб олинган эди. «Электрлаштириш, — деган эди В. И. Ленин, — Россияни қайтадан бунёдга келтиради. Совет тузуми замирида электрлаштириш мамлакатимизда коммунизм асосларининг узил-кесил ғалаба қилишини таъминлайди...»

Вайронгарчилик ҳамда очарчилик шароитида совет халқининг меҳнат фронтидаги мислсиз ҳужуми бошланиб кетди. Планда 10 — 15 йил ичида асосий иқтисодий районларда умумий қуввати 1.750 минг киловатт бўлган 20 та тепловой ва 10 та гидравлик электростанция барпо этиш кўзда тутилган эди. Бу электростанциялар қурилиши жуда оғир шароитда олиб борилди. Машина — ускуналар, қурилиш материаллари, малакали кадрлар етишмас эди. Лекин партиянинг қатъий сиёсати, халқнинг ғайрат-шижоати ГОЭЛРО планини рўёбга чиқариш йўлида турган ҳамма ғовларни синдириб ўтди.

1922 йилнинг ёз фаслида мамлакат дастлабки ғалабани нишонлади. Москва яқинида Кашира ГРЭСи ишга туширилиб, пойтахтга электр энергияси бера бошлади. Орадан бир неча ой ўтгач, Ленинград яқинида «Красний Октябрь» («Уткина заводь») электростанцияси ишлай бошлади. 1923 йилга бориб мамлакатда энди 8 та район электростанцияси қурилиб битказилган эди.

Йиллар ўтиб, торф билан ишлайдиган Шатура ва Горький ГРЭСлари, Волхов гидростанцияси барпо этилди. Грузияда, Ўзбекистонда, Арманистонда янги ГЭСларнинг чироқлари порлаб ёна бошлади.

1932 йил Европада энг йирик В. И. Ленин номидаги Днепр ГЭСини ишга тушириш билан нишонланди. Бу эса ватан энергетикаси тараққиётида янги муҳим давр бошланганлигидан далолат берарди: Совет Иттифоқи йирик электростанциялар барпо этиш йўлига қадам қўйди.

ГОЭЛРО планини амалга оширишнинг ўн беш йиллик муддати ўтди. Бу соҳада қилинган ишларнинг якунлари совет кишиларини хурсанд қилди: 1935 йилда электр энергияси ҳосил қилишни 8,8 миллиард киловатт-соатга етказиш мўлжалланган эди, амалда эса 26,3 миллиард киловатт-соат, яъни уч баравар кўп электр энергияси ишлаб чиқарилди.

Урушдан олдинги йилларда электростанциялар қурилиши худди шундай жадал суръатлар билан ривожланишда давом этди. Москва яқинидаги кўмир билан ишлайдиган Сталиногорск ГРЭСи, Урал кўмири билан ишлайдиган Средне-Урал, Егоршин, Кизел ва Челябинск ГРЭСлари, антрацит штиби (чанг аралашган майда кўмир) билан ишлайдиган Штера, Шахта, Зуево, Сталинград ГРЭСлари қурила бошланди. Улуғ рус дарёси Волганинг энергия ресурслари ўзлаштирила бошланди Иваньков ва Углич гидроэлектростанциялари ишга туширилди. Москва, Ленинград, Донец, Урал, Днепр бўйи, Кузнецк ҳавзаси энергосистемалари барпо этилди. —

Улуғ Ватан урушининг бошланиши олдидан мамлакат электростанциялари 1920 йилдагидан қариб юз баравар кўп электр энергияси ҳосил қилдилар.

Уруш йилларида энергетикага катта зарар етказилди. Лекин 1946 йилга келиб электростанцияларимиз урушдан олдинги қувватга эга бўлдилар. Сўнгра Черепет (Тула области), Миронов (Донбасс), Серов (Урал) сингари йирик тепловой электростанциялар қурилиши авж олдириб юборилди. Мамлакатнинг Европа қисмидаги ва Сибирдаги дарёларнинг соҳилларида гигант гидростанциялар қад кўтарди. 1957 йилда 2300 минг киловатт қувватга эга бўлган В. И. Ленин номидаги Волга ГЭСи тўла қувват билан ишга туширилди. Бу ГЭС кейинги кунларгача жаҳонда энг йирик электростанция ҳисобланар эди. 1958 йилга келиб Сталинград ГЭСининг биринчи агрегатлари ишга туширилди. Бундан бир неча кун муқаддам эса шу ГЭСнинг 21-агрегати ток бера бошлади. 2415 минг киловатт қувватга эга бўлган Сталинград гидроэлектростанцияси эндиликда бутун дунёда энг йирик гидроэлектростанциядир.

Мамлакатимиз юқори вольтли линиялар қуриш соҳасида ҳамма давлатлардан, шу жумладан АҚШ дан ҳам ўзиб кетди. 1956—1959 йиллар мобайнида жаҳонда биринчи марта СССРда Волга ГЭСидан Москва ва Уралга, Сталинград ГЭСидан Москвага қараб йўл олган 400—500 минг вольт кучланишдаги электр энергияси ўтказадиган линиялар қурилиб, ишга туширилди.

ГОЭЛРО плани қабул қилинган 1920 йилда совет мамлакати электр энергияси ҳосил қилиш жиҳатидан дунёда 18-ўринда турар эди. Эндиликда эса мамлакатимизда АҚШдан ташқари бошқа ҳар қандай мамлакатдагига қараганда анча кўп электр энергияси ишлаб чиқарилмоқда.

Совет Иттифоқи жаҳонда биринчи бўлиб беш минг киловатт қувватга эга бўлган атом электростанцияни қуриб, 1954 йилда ишга туширишга муваффақ бўлди. Ҳозирги вақтда ўз қуввати жиҳатидан энг йирик ҳисобланган Ново-Воронеж ва Белояр атом электростанциялари барпо этилмоқда.

Совет ҳокимияти йилларида мамлакатимизда ажойиб ишчи, инженер ва техник кадрлар ўсиб етишганлиги туфайли энергетикани барқ уриб ривожлантириш имконияти туғилди. Саноатнинг электростанциялар учун энг янги машина-ускуналар берадиган турбосозлик, қозонсозлик, электротехника сингари тармоқлари вужудга келтирилди. Агар дастлабки гидростанцияларимизда 8—10 минг киловатт қувватга эга бўлган турбиналар ўрнатилган бўлса, эндиликда эса Братск ГЭСи учун 225 минг киловатт қувватга эга бўлган гидроагрегатлар тайёрланмоқда. Красноярск ГЭСи учун 500 минг киловатт қувватга эга бўлган уникал гидроагрегатини лойиҳалаштириш ишлари тугалланмоқда.

Саноатимиз тепловой электростанциялар учун 150 ва 200 минг киловатт қувватга эга бўлган турбоагрегатлар ишлаб чиқаришни ўзлаштирди, 300 минг киловатт қувватга эга бўлган буғ турбинаси ясалди, 800 минг киловатт қувватга эга бўлган машиналарни лойиҳалаштириш соҳасида ишлар олиб борилмоқда.

Ўз кўламлари жиҳатидан ғоят улуғвор ишлар қилинди. Етти йиллик план энергетиклар олдида тағин ҳам улуғвор истиқболлар очиб берди.

Шу етти йиллик В. И. Лениннинг мамлакатни ёппасига электрлаштириш ҳақидаги идеясини амалга оширишнинг ҳал қилувчи даври бўлади. Электростанцияларда 58—60 миллион киловатт қувватга эга бўлган, яъни Совет ҳокимиятининг 41 йили мобайнида ишга туширилганидан кўпроқ янги қувватларни ишга тушириш мўлжаллаб қўйилди. 1965 йилга бориб 1958 йилдагига қараганда икки баравар кўп электр энергияси ишлаб чиқарилади ва бу энергия 500—520 миллиард киловатт соатни ташкил қилади.

Энергетика қувватларини ошириш асосан ёқилғи қазиб чиқариладиган районларда йирик тепловой электростанциялар қуриш ҳисобига амалга оширилмоқда. Сибирдаги Назаров, Томь-Уси, Белов ГРЭСлари, Уралдаги Троицк, Жанубий Урал, Верхне-Тагиль ГРЭСлари, жанубдаги Старобешев, Змиев ГРЭСлари ҳозирги куннинг энг муҳим қурилишларидир. Бу электростанцияларнинг ҳар бири миллион киловаттдан кўпроқ қувватга эга бўлади. Министрлик эса ҳозир 90 га яқин йирик тепловой ва гидравлик электростанциялар қурмоқда.

Етти йилликда гидроэлектростанцияларда 10 миллион киловаттдан кўпроқ янги қувватларни ишга тушириш мўлжалланади. Жумладан 4 миллион киловаттдан кўпроқ қувватга эга бўлган Братск ГЭСи, 1 миллион киловатт қувватга эга бўлган Воткинск ГЭСи қурилиши тугалланади. Ўз қуввати жиҳатидан Волгадаги энг йирик Сталинград гидростанциясидан икки баравар катта бўлган Красноярск ГЭСининг дастлабки агрегатлари ток бера бошлайди.

Энергетикани янада ривожлантириш программасини бажариш учун катта тадбирлар комплекси амалга оширилмоқда. Бу тадбирлар яқин икки йил ичида тепловой электростанциялар қурилишини, заводларда тайёрланаётган конструкциялар ва ускуналарни монтаж қилишдангина иборат бўлади. Бу эса қурилиш муддатлари ва қимматини анча қисқартиради. Масалан, ишлар шундай ташкил қилинган тақдирда 2,4 миллион киловатт қувватга эга бўлган ГРЭСда дастлабки агрегатни қурилиш бошланганидан кейин 26—28 ой ўтгач, бутун станцияни эса 48 ойдан кейин ишга тушириш мумкин бўлади. Гидроқурилишнинг иқтисодий кўрсаткичларини яхшилашга маҳаллий бинокорлик материалларидан энг кўп даражада фойдаланган ҳолда прогрессив конструкцияларни қўлланиш ҳисобига, йиғма темир-бетонни кенг жорий қилиш йўли билан эришилади.

«Бизнинг мамлакатимиз, — дейди Н. С. Хрущчев, — экономика, фан ва техникани ривожлантиришнинг шундай юксак даражасига эришдики, биз улуғ Ленин илгари сурган ёппасига электрлаштириш вазифасини амалга оширишга кириша оламиз ва яқин 15—20 йил ичида бу вазифани амалга оширамиз».

Электр энергия ҳосил қилиш дастлабки ҳисобларга қараганда, 1980 йилда 1960 йилга нисбатан саккиз баравар оширилиши керак. Электр энергиясидан шаҳар ва қишлоқларда маишатда ва коммунал хўжаликда жуда кенг фойдаланилади.

Совет халқи ГОЭЛРО планининг 40 йиллигини нишонлар экан, эришилган муваффақиятлар билан фахрланади. Совет Иттифоқи Коммунистик партияси раҳбарлигида Лениннинг доно ва дадил режалари амалга оширилмоқда. Коммунизм йўлидан ишонч билан бораётган қудратли ва енгилмас социалистик давлат — Ватанимизда электр чироқлари тобора ёрқинроқ порламоқда.

(ТАСС).

В. И. Ленин мамлакатни электрлаштириш юзасидан бошланган дастлабки ишга раҳбарлик қилди. Унинг ташаббуси билан Шатур район электр станцияси қурилиши бошланди. Москвани электр қуввати билан таъминлаш учун Кашир район электр станцияси ҳамда Петроград шаҳрини электр қуввати билан таъминлайдиган Волхов дарёсидаги Волхов гидроэлектростанцияси қурила бошлади. В. И. Лениннинг жуда катта ёрдами туфайли совет кишилари материаллар, асбоб-ускуналар ва малакали кадрлар етишмаган бир шароитда қаҳрамонларча меҳнат қилиб, Советлар мамлакатини электрлаштиришнинг ана шу тўнғич иншоотларини барпо қилдилар. Суратда: Волхов ГЭСи. (ТАСС фотохроникаси).

ТЕАТР

Атоқли адибнинг ёрқин образи

Ҳамза номли театр коллективи ўзбек совет адабиётининг асосчиси, атоқли драматурги ва композитори Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий туғилган кунининг 70 йиллиги юбилейига муносиб совға тайёрлади, улуғ адибнинг ҳаётини акс эттирувчи «Ҳамза» спектаклини саҳналаштирди ва томошабинга кўрсатди. Комил Яшин ва Амин Умарий пьесасининг бу янги варианти илгариги вариантига қараганда анча ўзгарган. Пьесанинг янги варианти ўзбек халқининг асл фарзанди Ҳамза Ҳакимзоданинг ҳаёти ва ижодий фаолиятини тўлароқ ёритиб беради.

Пьесага бош тема қилиб Ҳамза ҳаётининг сўнгги йиллари, Шоҳимардондаги фаолияти олинган. Ўша вақтларда Шоҳимардон контрреволюция ўчоғи эди. Ҳамза бу ерга партия чақириғи билан келади ва жамоат ишларини бошлаб юборади. Ҳамза қишлоқ хўжалигини коллективлаштириш ҳамда ободончилик ишларини амалга оширишда босмачи, қулоқлар ва шайхлар томонидан катта қаршиликка учрайди. Шунга қарамай, у шайхларга ва босмачи, қулоқларга қарши кескин кураш олиб боради, уларнинг кирдикорларини халқ олдида фош қилади ва ўзининг жамоатчилик ишини изчиллик билан давом эттиради.

Ҳамза ролини ижро этувчи СССР халқ артисти Олим Хўжаев атоқли адиб ва жамоат арбобининг жанговар, ёрқин образини яратишни асосий мақсад қилиб олган. Биз буни артист ижросида очиқ-равшан кўрамиз. Парда очилиши билан темир иродали улуғ шоирнинг ёрқин қиёфаси кўз олдимизда намоён бўлади. Унинг ҳаммага маълум бўлган жанговар «Яша шўро» шеъри артист Олим Хўжаев талаффузида жаранглаб эшитилади. Артист О. Хўжаев шеърнинг революцион руҳини томошабинга усталик билан етказиб беради. У спектакль давомида томошабинни ўзига тамоман жалб қилиб олади.

Спектаклнинг биринчи кўринишида жанговар шоирни кўрсак, иккинчи кўринишда эса халқ санъатини, унинг партиявийлигини Назирий каби халқ душманларидан ҳимоя қилувчи коммунист Ҳамза образини кўрамиз. Ҳамза — О. Хўжаевнинг ҳаққоний юракдан чиқариб айтган ҳар бир сўзи Назирийга ўқдек бориб тегади. Шунинг учун Назирий ва Исмоил бошлиқ шайхлар Ҳамзадан қўрқадилар. Улар ҳақиқат Ҳамза томонида эканлигига яхши тушунадилар. Лекин халқ ўртасида сирлари очилишидан қўрқиб унга қарши курашадилар.

Ҳамза — О. Хўжаев шайхларнинг разил кирдикорларини халқ олдида фош қилиб ташлайди. Буни биз Ҳамза билан шайх Исмоилнинг учрашув саҳнасида кўрамиз. Артист О. Хўжаев Ҳамзанинг шайхларга бўлган ғазаб ва нафратини ифода этиш билан бирга, унинг ўзи қилаётган ишга бўлган ишончини ҳам моҳирлик билан очиб беради. Талантли артист О. Хўжаев талқинида Ҳамза образи улуғ шоир ҳамда халқ душманларига қарши оташин курашчи даражасига кўтарилган.

Шунинг билан бирга, О. Хўжаев ўз қаҳрамонининг Саодатга бўлган самимий муҳаббатини ҳам очиб бера олган. Саодат образи ҳам диққатга сазовордир. Сора Эшонтўраева ижросида Саодат эрига вафодор, уни чин кўнгилдан севучи аёл сифатида гавдаланади. У иккинчи пардада Эшон ойимнинг гапига кириб, ўз эрини ташлаб кетмоқчи ҳам бўлади. Лекин эрининг пок муҳаббатига ишонганлиги туфайли у билан бирга қолади. Бу саҳнада артистка С. Эшонтўраева Саодатнинг ҳис-туйғуларини ишонарли қилиб кўрсатиб беради.

Ижрочилик жиҳатидан спектаклда яна бир образ томошабин эътиборини ўзига жалб қилади. Бу — Шодмон образидир. Шодмон жуда мураккаб образлардан бири. Шайхларнинг Шодмонга бўлган таъсири жуда кучли. Уларнинг диний философияси Шодмон миясини қаттиқ заҳарлаб қўйганлигидан, у шайхларни олижаноб фазилатларга эга авлиё кишилар деб билади. Шайхларнинг Шодмонга бўлган таъсири колхоз тузилиши муносабати билан чақирилган йиғилишда намоён бўлади. Лекин асар давомида Шодмоннинг шайхларга бўлган қараши ўзгара боради. Унинг онгидаги эволюцияга биринчи сабаб — мозорга назр қилинган қизининг калтакланган ҳолда қочиб келиши бўлса, иккинчидан Ҳамзага қарши шайхлар томонидан уюштирилган суиқасддир. Бу кўринишда шайх Исмоил ва шериклари — бойларнинг асл афтибашараси очилади. Шодмоннинг шайхларга бўлган ишончи бутунлай йўқолади ва уларга қарши чиқади. Шодмон онгидаги мана шу мураккаб ўзгаришни, унинг фожиали ҳаётини артист Ҳ. Латипов зўр маҳорат билан кўрсатиб бера олган.

Спектаклдаги салбий образлар орасида шайх Исмоил ва Ғиёсхўжа алоҳида ўрин эгаллайди.

Совет ҳукуматининг ашаддий душмани шайх Исмоил пьесада жуда айёр, ўзининг мақсади учун ҳар қандай ёмонликдан қайтмайдиган киши образи қилиб тасвирланган. Лекин артист А. Турдиев талқинида шайх Исмоил образининг бу томонлари яхши ёритилмаган.

Шайх Исмоилнинг агенти ҳисобланган Ғиёсхўжа салбий образлар орасида энг ёрқин образдир. У бошқаларга қараганда яширинча иш тутади. Ҳамзанинг кўз олдида Ғиёсхўжа ўзини шайхлардан воз кечган киши сифатида кўрсатади. Аслида эса, яхши ниқобланган халқ душманидир. Бу иккиюзламачи Ғиёсхўжа образини артист С. Табибуллаев усталик билан кўрсата билган.

Шунингдек, ёш артистлардан Ё. Аҳмедов ва И. Алиева яратган образлар ўзининг ҳаққонийлиги билан ажралиб туради.

Ҳамза Ҳакимзода хотирасига бағишланган бу спектаклнинг муваффақиятли чиқишига режиссёрлар Е. Бобожонов, А. О. Гинзбург ва С. Табибуллаевлар катта ижодий ҳисса қўшганлар.

Б. ИСКАНДАРОВ.

„ЎЗБЕКИСТОН ССР БЕШ ЙИЛЛИГИ“ СОВХОЗИ ҲАМ МАРРАГА ЕТДИ

КПСС МК ПЛЕНУМИ шарафига

Совхознинг илғор кишилари

Суратларда: Қуйи Чирчиқ районидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозининг донгдор теримчиси — Эмне Биллилова, мавсумда ўз агрегати бункеридан юз тоннадан ошириб «оқ олтин» тўккан Фекрет Мазин, 10 тонна «оқ олтин» териш мажбуриятини ошириб адо этган Зуре Катаман, ХВС—1,2 агрегати билан 110 тонна пахта терган механик-ҳайдовчи Содиқ Хатип.

Б. Эрқоров фотолари.

ПЛЕНУМГА СОВҒАМИЗ

Совхозимиз коллективи КПСС Марказий Комитетининг навбатдаги Пленуми шарафига бошланиб кетган умумхалқ мусобақасига қўшилиб, 20 декабрда йиллик пахта тайёрлаш планини шараф билан бажарди. Совхозимиз бўйича ҳар гектар ердан 27,8 центнердан ҳосил йиғиб олинди. Маҳмуд Динаев, Я. Югай ўртоқлар бошлиқ бўлимларда пахтадан юқори ҳосил етиштирилди. Ўртоқ Динаев бошлиқ бўлимда 804 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 28,1 центнердан, ўртоқ Югай бошлиқ бўлимда 750 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 27,6 центнердан ҳосил топширилди.

Совхозимиздаги Мустафо Чачи, Ридвон Давлатов, Анифа Алчикова, Маҳмуд Отмирзаев, Ж. Тожибоева ўртоқлар бошлиқ бригада аъзолари юқори ҳосил етиштириб, бошқаларга ўрнак бўлдилар.

Бу йил совхозимиз коллективи пахтачилик ишига техникани яна ҳам кенг жорий этишга ҳаракат қилди ва бу соҳада дуруст натижаларга эришди. Аввало, совхозимиздаги 3500 гектар пахта майдонининг ҳаммасига квадрат-уялаб чигит экилди. 850 гектар ерга эса белгиланган миқдорда уруғ ташлайдиган сеялка билан чигит экилди. Шу туфайли чигит экишга сметада кўрсатилганидан 2237 иш куни кам сарфланди. Бу иш учун 60 минг сўм ўрнига 34823 сўм харажат бўлди.

Ғўза яганаси даврида янги усул қўлланилгани учун ҳар гектар ерга сарфланиши лозим бўлган 4 тадан меҳнат куни тежаб қолинди. Анчагина маблағ иқтисод бўлди. Кўп майдондаги ғўзалар кетмонсиз — трактор билан икки томонлама парвариш қилингани учун сарфи харажатлар анча камайди.

Шундай қилиб, совхозимизда техникадан кенг фойдаланиб, илғор усуллар қўлланилгани, беҳуда харажатларга йўл қўйилмагани учун йил бошидан 1 сентябргача қарийб 1,5 миллион сўм иқтисод қилинди.

Кейинги йилларда совхозимизда машина билан пахта теришга жуда катта эътибор берила бошланди. 1957 йилда совхозда бор-йўғи 100 тонна пахта машина билан терилган эди, бу йил эса совхозимиз коллективи 5666 тонна, яъни умумий ҳосилнинг қарийб 60 процентини машина билан териб олинишини таъминлаб, катта ғалабага эришди. Шундай қилиб, биз машина билан пахта териш соҳасида бу йил яна анча илгари кетдик.

Бундай муваффақиятга биз машина теримига дадил ва астойдил киришганлигимиз туфайли, ҳосил камайиб кетади деб қўрқмай, дефоляция қилиш ишига ўз вақтида киришганимиз ва бу ишни ҳар қайси картадаги ғўзанинг аҳволига қараб табақалаштирган ҳолда ўтказганимиз туфайли, шунингдек бу муҳим тадбирни механизаторларимиз, бўлим ва бригада бошлиқларимиз қизғин қувватлаб, пухта тайёрлик кўрганлари туфайли эришдик.

Бу йилги яна бир қувончли воқеа — умумий ҳосилнинг 5546 тоннаси қоп-қанорсиз ташиб олинганлигидир. Бу билан пахтани қуритиш, қоплаш ва қоп-қанор учун сарф бўладиган харажатлар кўп миқдорда қисқартирилди. Машиналарда терилган пахталар бункерлардан тўппа-тўғри, қоп-қанорсиз пахта ташийдиган прицепларга ағдарилиб, пахта пунктига жўнатилди. Пахтани қоп-қанорсиз ташиш усули фақат иқтисодий жиҳатдангина эмас, шу билан бирга, пахта йиғим-терими даврида энг қимматли вақтни тежаш, кўпгина ишчи кучларини пахта қуритиш, қоплаш ва ортиш ишларидан озод қилиш, уларни пахта теримига сафарбар этиш имконини ҳам берди.

Пахта йиғим-терими даврида районимиздаги Сталин номли, Ворошилов номли, Энгельс номли, Ленин номли, Димитров номли колхоз аъзолари, район ташкилотлари, тажрибага келган қишлоқ хўжалик институтининг студентлари жуда яхши ёрдам бердилар.

Энди совхозимиз коллективининг бутун диққат эътибори қолган ҳосилни сира нобуд қилмай йиғиб-териб олиш билан бирга, келгуси йил мўл ҳосили учун тайёргарлик кўриш, шудгорлашни сифатли тугаллашга қаратилган.

Пахта тайёрлаш, машина билан пахта териш, гўшт, сут, жун, пилла тайёрлаш планларини ошиғи билан бажарган коллективимиз пахта юзасидан олган сўнгги мажбуриятини ҳам сўзсиз бажаради.

И. ИБРОҲИМОВ.

Қуйи Чирчиқ районидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозининг директори.

Терилган пахта тайёрлов пунктига қоп-қанорсиз ташилди.

МЕХАНИЗАТОРЛАР ҲИССАСИ

Совхозимиз коллективи ўтган йили барча пахта ҳосилининг 46 процентини машина билан териб олган бўлса, бу йил 60 процент ҳосилни машина билан териб олиш учун кураш олиб борди. Совхозимизнинг механизаторлари олинган бу вазифани шараф билан бажардилар.

Совхозимизда бу йил айниқса пахта териш машиналарини группаларга бўлиб ишлатишга катта эътибор берилди. Агар теримнинг дастлабки кунларида 86 машина 20 группага бўлиниб ишлаган бўлса, кейинчалик бу 10 группага келтирилди.

Бу тадбир машиналарда терилган пахталарни даладан тез ташиб кетишда транспортлардан унумли фойдаланиш имкониятини берди. Пахта териш машиналарига техника ёрдами бериш осон бўлди. Кўчма устахона далама-дала айланиб юрмади.

Ишнинг бу хилда тўғри ташкил этилиши муваффақиятларимизнинг гарови бўлди. Шу туфайли Мамуд Катаман, Ридван Чки, Абляз Нурматов, Мазин Фикрет, Содиқ Хатит, Абдул Давлатов сингари кўпгина механик-ҳайдовчилар мавсумда 100—110 тоннадан пахта тердилар. Шулар қатори мен ҳам 100 тонна пахта териб, совхозимизда машина билан 60 процент ҳосилни териб олишда ўз ҳиссамни қўшдим.

Н. ЖУМАЕВ,

«Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозининг 1-бўлим механизатори.

Агроном-бригадир

Пахта топшириш учун пунктга кетган Маҳмуджон дала шийпонига етиб келганида бригада аъзолари тушки овқат учун йиғилишган эдилар. Ҳамманинг кўзи Маҳмуджонга тикилди. Негаки деганда, у хушхабар олиб келиши керак эди.

— Хурсанд бўлаверинглар, маррага етдик, — деди бригадир йиғилганларга қараб, — ҳаммангизни эришилган муваффақият билан қутлайман!

— Ўзингизни ҳам, — чеҳралари ёришиб кетган бригада аъзолари бир овоз бўлиб жавоб беришди.

Ҳа азаматлар ёз бўйи бир ёқадан бош чиқариб, астойдил меҳнат қилишди. Етиштирилган ҳосилни йиғиб-териб олиш ҳам уюшқоқлик билан ўтказилди. 102,5 гектар ернинг ҳар гектаридан 35 центнердан ҳосил топширишдек улкан муваффақиятга агротехника қоидаларига амал қилиш, механизацияни кенг қўлланиш туфайли эришилди. Бу ишда Маҳмуджоннинг ҳиссаси катта. У олий маълумотли. Тошкент қишлоқ хўжалик институтининг агрономия факультетини муваффақиятли тамомлаган Маҳмуджон ўз жонажон колхозида бригадага бошчилик қила бошлади. Илгари кам ҳосилли ҳисобланиб келинган участкани юқори ҳосилли участкага айлантириш йўлида кураш олиб борди.

Маҳмуджон қўлга киритилган ютуқлар ҳақида сўзлар экан, кўпминг килограммчи теримчилар, механик-ҳайдовчилар ҳақида фахрланиб гапиради. Бригаданинг аъзоси Насиба Султонбекова Турсунойнинг ташаббусига қўшилиб, бу йил биринчи марта пахта териш машинасини моҳирлик билан бошқарди. У «ХВС-1,2» бункеридан эл хирмонига 120 тонна «оқ олтин» тўкди.

Тошбуви Сафарова, Ойниса Юсуфалиева, Нори Бекмирзаева, Раҳима Бойназарова каби бригаданинг меҳнатсевар хотин-қизлари 13—15 тоннадан пахта тердилар. Уғилой Икромхўжаева эса хирмонга 17 тонна пахта тўкиб, дугоналари ўртасида бошланган мусобақада ғолиб чиқди.

Бригадада келгуси йил мўл ҳосили учун ҳам тайёргарлик ишлари кучайтириб юборилди. Ҳосили батамом йиғиштириб олинган ерлардаги ғўзапоялар ўриб олиниб, пешма-пеш шудгор қилинаётир.

М. УСТАБОБОЕВ,

Чиноз районидаги «XXI партсъезд» колхози.

ЧЎҚҚИЛАР САРИ...

1957 йилда машина билан 100 тонна пахта териб олиш учун совхозда озмунча тер тўкилмади, озмунча ташвиш тортилмади. Қанча ур-ур, сур-сурлар бўлди. Пайкалга машиналар кирганда, бригада бошлиқлари йиғламоқдан бери бўлдилар. Лекин бу аччиқ бўлса ҳам яхши из қолдирди, яхши тушунчалар ҳосил қилди. Бир неча машина билан қарийб 30 теримчининг бутун мавсум давомида қиладиган ишига тенг пахта терилди. Бир неча машина билан совхозда етиштирилган умумий ҳосилнинг 15 проценти хирмонга тўкилди. Ўша йили териб олинган пахтадан кўра одамларда пайдо бўлган янги тушунчалар, янги ҳис-туйғулар қимматли бўлди. Бу янги куртак эди.

Мана шу янги куртак кейинчалик совхозда машина билан пахта теришда барг ёзди, қулоч ёйди. Бу том маъноси билан пахтачилик ишида бир хўжалик ишидаги бўлаётган катта кўтарилиш эди. У одамларда янги ҳис, янги туйғулар, машинага нисбатан янгича муносабатлар пайдо қилди. Шунинг учун 1958 йилда олдинги йилга нисбатан машина билан пахта териш 26 мартаба ошди. Шу йили машина билан 2679 тонна, яъни умумий ҳосилнинг 35,7 проценти териб олинди.

1959 йилда бу соҳада яна олдинга қараб катта ва дадил қадам ташланди. Совхознинг 46 процент пахта ҳосили машина билан терилди.

Бу йил совхоздагилар яна янги чўққилар сари қадам ташладилар. Моҳир механизаторлар пўлат отларини жадал қамчиладилар. Абляз Нурматов, Содиқ Хатип, Фикрет Мазин, Катаман Мамут, Абдул Давлатов, Сервер Женалиев, Ридван Чки ўртоқлар мана шу пўлат отларнинг чавандозлари. Уларнинг ҳар бири 100 — 110 тонна юк кўтарган азаматлар. Бундай азаматлар совхозда 86 киши. Уларнинг бу йилги мавсумда терган пахталари 5571 тоннага етди. Бу умумий ҳосилнинг 60 процентини ташкил қилади. Бу рақам мавсумда 2 тоннадан пахта тера оладиган 2780 ёрдамчининг ишига тенг келади. Демак, бу йил 86 азамат 2780 кишига бас келди. Улар шу билан пахтачиликда, айниқса пахта терими даврида техниканинг куч-қудратини бор бўйича намойиш қилдилар. Пахта терими даврида ҳам энди техника ҳал қилувчи роль ўйнай олишини кўрсатдилар. Эндиликда бу орзу эмас, реал ҳақиқатга айланиб бораётганини амалда исботладилар.

«Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозида яна янги куртаклар пайдо бўлаяпти. 2-бўлимдаги Маҳмуд Отмирзаев бошлиқ бригадада бу йил планда кўзда тутилганига қараганда деҳқончилик ишлари учун 40 минг сўм кам сарфланди. Жумладан, ғўзани суғориш учун кетадиган ойлик ҳақидан 3390 сўм тежаб қолинган. Нега?

— Чунки, — дейди 2- бўлим бошлиғи ўртоқ Маҳмуд Динаев, — бу йил Отмирзаев ғўзаларни ўқариқ олмай, трубалар билан суғорди. Ўқариқ олиш учун маблағ сарфланмади.

Бу ҳаётимизга энди кириб келаётган янгилик 151 гектар ердаги ғўзани суғориш учун қанча ерни кавлаб, ўқариқ олишни ва қанча ғўзани юлиб ташлашни, яна ўқариқларда қанча сувнинг ерга сингиб кетишини ва парланишини қўшиб ҳисоблаганда, жуда катта иш. Шу жиҳатдан қараганда, бу ҳам пахтачилик ишида бўладиган яна бир ажойиб куртак эканини пайқаб олиш қийин эмас.

Совхозда бу йил 850 гектар ерга белгиланган миқдорда чигит ташлайдиган сеялка билан чигит экилди. Ана шу ерларда эса ягана ўтказилмади. Бу факт яқин йилларда ягана деган гап қолмаслигидан дарак бермоқда.

Совхозда 5546 тонна пахта бу йил қоп-қанорсиз ташилди. Агар шу пахтани ҳар бири 17 сўм турадиган қанорга 60 килограммдан солинса, бунга 9233 та қанор керак бўлади. Бу пахтани қоплаш учун қанча вақт, қанча куч, уни тикиш учун яна қанча каноп сарфланишини тасаввур этиш қийин эмас.

Бу хилдаги янгиликларга совхозда ҳавасмандлар, ишқибоз кишилар жуда кўп. Уларнинг пахтачилик ишини комплекс механизациялаштиришга қаратилган бундай ҳаракатлари, астойдил курашлари зое кетмаяпти. Уларнинг бу соҳадаги ютуқлари кўпларга ибрат бўла олади.

Б. ХАЛИЛОВ,

«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.

Совхозда терим машиналаридан унумли фойдаланилди.

ТИНЧЛИК УЧУН КУРАШДА САРФЛАНАЁТГАН ҒАЙРАТНИ БИРЛАШТИРАЙЛИК!

ЖАҲОНДАГИ БАРЧА ТИНЧЛИКСЕВАР КУЧЛАРГА ЖАҲОН ТИНЧЛИК КЕНГАШИНИНГ ДАЪВАТИ

Зўр бериб қуролланишга ва «совуқ уруш»га қарши чақираётган барча ҳаракатлар, ташкилотлар ва группалар курашининг бирлиги жаҳоннинг ҳамма мамлакатларида қуролсизланиш учун олиб борилаётган ва кенгайтирилаётган кампанияда мустаҳкамланмоқда. Жаҳон Тинчлик Кенгашининг тинчлик учун курашда сарфланаётган ғайратни янада бирлаштиришга чақириб, жаҳоннинг барча тинчликсевар кучларига қилган мурожаатини жуда кенг жамоатчилик доиралари маъқуллаб ва қувватлаб кутиб олмоқда.

Жаҳон Тинчлик Кенгаши президиумининг Бухарестдаги мажлисида қабул қилинган мурожаат зўр бериб қуролланишнинг давом эттирилиши умумий тинчлик ишига жуда катта хавф туғдираётганлигини кўрсатиб ўтди ва қуролсизланиш ниҳоят даражада зарурлигини таъкидлади.

Мурожаатда, жумладан, бундай дейилади:

«Қуролсизланиш йўлидаги асосий тўсиқ техника характеридаги тўсиқ эмас. Қуролсизланишга қаршилик кўрсатаётган шундай кучлар борки, бу кучлар битимга келиш йўлидаги ҳар қандай қадамга шу дамгача халақит бериб келди. Бу кучлар миллатларнинг орасига нифоқ солиб турган ишончсизликка таянмоқда.

Жамоатчилик ана шундай ишончсизликни йўқотишга ёрдам бериши мумкин.

Бизнинг ҳаракатимиз қуролсизланишни, шу жумладан, ядро қуролини ва ялпи қирғин қуролининг бошқа турларини тугатишни ҳамиша талаб қилиб келди. Бошқа ташкилотлар ва ҳаракатлар ҳам ўзларининг кучларини шундай ғайрат ва фидокорлик билан шу мақсад йўлида сарфламоқдалар.

Маслакларимизда бўлган ва бошқа соҳалардаги тафовутларни йиғиштириб қўйиб, ҳозир биз англашилмовчиликни қандай қилиб камайтириш масаласини очиқ ва ҳалол муҳокама қилмоқ учун бир-биримиз билан учрашиб, ҳукуматлар ўртасида битим тузилишига эришмоқ учун куч ва ғайратимизни бирлаштириш йўлларини биргаликда қидиришга уриниб кўришимиз лозим бўлган вақт келмадими, ахир?

Бизнинг бу ташаббусимиз маъқулланиб кутиб олинишига ишонамиз. Бу ташаббусни маъқуллаш жаҳондаги ҳозирги вазиятнинг жиддийлигига, шунингдек қуролсизланиш соҳасида барча тинчлик кучлари қувватлаётганлиги туфайли бугунги кунда мавжуд бўлган истиқболларга мос бўлиб тушади».

В. МАРТИН ВА Б. МИТЧЕЛЛ БИЛАН СУҲБАТ

МОСКВА, 19 декабрь. (ТАСС). Бизга кўп саволлар тушаётганлиги сабабли, яқинда ТАСС мухбири АҚШ миллий хавфсизлик агентлигининг собиқ ходимлари Вильям Мартин ва Бернон Митчелл ҳузурига борди. Бу ходимлар 1960 йилнинг ёзида АҚШдан СССРга келиб, совет ходимларининг меҳнат ҳаётига қўшилган эдилар.

Б. Митчелл ва В. Мартин ТАСС мухбирининг бир қанча саволларига жавоб бердилар. Митчелл ва Мартиннинг Америка гражданлигидан воз кечишга қарор қилганликлари тўғрисида АҚШда расмий ва ғайри расмий баён қилинган фикрларга баҳо бериб, Б. Митчелл айтдики, АҚШ мудофаа министрлиги ва давлат департаментининг баёнотлари Америка разведкасининг фаолияти фош қилинганлигидан эътиборни четга тортиш, бу разведканинг ишидаги энг шубҳали жиҳатларни сайловчилардан ва, ҳатто, конгрессдан яшириб қолиш мақсадини кўзлаган эди.

В. Мартин дедики, мен ва шеригимнинг Москвада (шу йил 6 сентябрда) бўлган матбуот конференциясида айтган гапларимизнинг моҳиятига АҚШнинг расмий вакиллари бирор конкрет жавоб беролмадилар. Ҳатто, давлат департаменти, кейинги саккиз йил ичида кўп мамлакатларга қарши жосус самолётлар юборилганлигининг ҳақиқий мақсадлари ҳақида Америка ҳукумати мунтазам равишда ёлғон баёнтлар бериб келганлигини эътироф қилишга мажбур бўлди.

Энг ёмони шуки, деди В. Мартин, бу хилдаги ҳаракатлар бундан буён такрорланмайди, деб ҳеч бир кимса айтмади.

Б. Митчелл ва В. Мартин АҚШ мудофаа министрлигининг Митчелл билан Мартин «ақли расо бўлмаган» кишилар эди деган уйдирмалари бемаъни эканлигини кўрсатиб берди. Миллий хавфсизлик агентлиги ўзининг 10 минг ходимидан фақат бир кишини, у ҳам бўлса В. Мартинни докторантурага ўқишга юборган эди, Митчелл эса янги қабул қилинган 40 математик орасида энг юксак баҳо олган.

АҚШ ўз иттифоқчиларига қарши разведка ишларини олиб бормоқда, деб Митчелл ва Мартиннинг айтган гапларини ёлғонга чиқариш йўлидаги уринишларга тўхталиб, Митчелл бундай деди: АҚШнинг баъзи иттифоқчилари масалан, Италия, Туркия ва Уругвай, агар билишни истасалар, уларнинг махфий ёзишмаларини Америка ҳукумати қандай қилиб ўқиб билиб олаётганлигини уларга далиллар билан кўрсатиб беришим мумкин.

Саволлардан бирига жавоб берар экан, В. Мартин ишонч билдириб айтдики, АҚШнинг разведка органлари катта муваффақиятсизликларга учраганликларига қарамай, ўзларининг қўпорувчилик ишларини бундан буён ҳам давом эттира берадилар ва бошқа мамлакатларнинг ички ишларига аралаша берадилар. Аллен Даллес марказий разведка бошқармасининг директори лавозимида қолдирилганлиги бу гапимнинг исботидир, деди В. Мартин.

В. Мартин, АҚШ жосус-йўлдошларни учириш йўли билан жосуслик ишларининг янги программасини бошлаб юборди, деди. В. Мартин, мен ва шеригим СССРга ўтиб кетганлигимиз билан разведкачилик фаолиятининг баъзи турларига қарши, жумладан, жосус самолётлар учирилаётганлигига қарши норозилик билдиришга уриндик, деди. Биз, деди Мартин, бундай учишларнинг давом эттирилиши оқибат натижада даҳшатли уруш бошланиб кетишига сабаб бўлиши мумкин деб ҳисобладик.

Б. Митчелл айтдики, биз жон ҳовучлаб бўлса ҳам, вакиллар палатасининг аъзоси Вейн Хейсга мурожаат қилиб, конгрессга жосус самолётларнинг учиши тўғрисида ахборот беришга ҳаракат қилдик. Бироқ, Хейс шу масала муносабати билан бирор нарса қилишни е уддалай олмади, ёки истамади. Бизда, деди Мартин, норозилик билдиришнинг АҚШдан чиқиб кетишдан бошқа иложи қолмади.

В. Мартин АҚШ бошқа мамлакатларнинг ички ишларига аралашишни давом эттираётганлигини қайд қилиб ўтди. Жумладан, у, Кубани, Гватемалани, Тайванни Никарагуани эслатиб ўтди. АҚШ Туркия территориясидаги Америка ҳарбий базаларини ва разведка радиостанцияларини тугатиш учун бу мамлакатнинг янги ҳукумати бирор ҳаракат қилишига имконият бермаслик мақсадида АҚШ Туркия миллий бирлик комитетини заифлантирадиган ва унинг орасини бузадиган чораларни ҳам разведка органлари орқали ўтказди.

Б. Митчелл Америка разведка муассасаларининг фаолиятини конгресс текширишдан ўтказганлиги ҳақида гапириб, жумладан, шуни кўрсатиб ўтдики, менинг фикримча, бутун текширишни айрим кишиларнинг бошқа мамлакатларга қочиб кетишини текширишдан иборат қилиб қўйиш «ўз норозилигини билдирмоқчи бўлганларни қўрқитиш воситасидир». Агар бундай тактика давом эттириладиган бўлса, бу нарса АҚШни полиция ҳукмронлик қиладиган давлатга айлантириб юбориши мумкин, деди Митчелл.

Б. Митчелл ва В. Мартин яқинда бўлиб ўтган президент сайловлари вақтида республикачилар партиясининг мағлубиятга учрашига нималар сабаб бўлди, деган саволга жавоб бериб айтдиларки, Америка халқининг кўпчилиги АҚШ сиёсатининг ўзгартирилишини истайди. В. Мартиннинг фикрича, Кеннеди АҚШнинг ташқи ва ички сиёсатини ўзгартиришга ва Франклин Рузвельтнинг сиёсий традицияларига қайтишга ваъда берганлиги унинг енгиб чиқишини таъминлади.

Б. Митчелл ва В. Мартин Совет Иттифоқидан олган таасуротлари ҳақида гапириб, совет кишиларининг муайян мақсадга астойдил интилиб ишлаётганликларини, дўстрўй ва ғоят меҳмондўст эканликларини кўрдик, дедилар. Улар яна шуни ҳам айтдиларки, гарчи биз коммунист бўлмасак ҳам, аммо СССРдаги турмушнинг баъзи бир жиҳатлари, масалан, экономика ва давлатни бошқариш соҳасидаги ишлар, бизнинг фикримизча, АҚШдагига қараганда яхшироққа ўхшайди. В. Мартин уқтириб айтдики, менингча, совет халқи ва ҳукумати урушга йўл қўйилмаслигидан астойдил манфаатдордирлар. АҚШ ва СССР халқларининг бир-бирлари билан дўст бўлиб яшай олмасликларига менингча ҳеч қандай сабаб йўқ, деди В. Мартин.

В. Мартин ва Б. Митчел ўзларини СССРда математика соҳасида тинч иш билан шуғулланишга бағишлаганликларини айтдилар.

АНГЛИЯ МУДОФАА МИНИСТРИНИНГ БАЁНОТИ

ЛОНДОН, 19 декабрь. (ТАСС). Англия мудофаа министри Гарольд Уоткинсон кеча Париждаги НАТО кенгаши сессиясидан Лондонга қайтиб келди.

Журналистларнинг, Англия ўз территориясида Ғарбий Германия қуролли кучларига базалар бера оладими, деган саволларига жавобан Уоткинсон бундай деди: «Агар немислар бизга базалар ҳақида илтимос билан мурожаат қилсалар, биз бу илтимосни мамнуният билан кўриб чиқамиз».

ХИТОЙ-КАМБОДЖА ҚЎШМА БАЁНОТИ ИМЗОЛАНДИ

ПЕКИН, 19 декабрь. (ТАСС). Синьхуа агентлигининг хабар беришича бугун Пекинда «Хитой Халқ Республикасининг Раиси Лю Шао-ци ва Камбоджа давлатининг бошлиғи шаҳзода Нородом Сианукнинг қўшма баёноти» ва «Хитой Халқ Республикаси ва Камбоджа короллиги ўртасида дўстлик ва ўзаро ҳужум қилмаслик ҳақидаги шартнома» имзоланди.

Айни вақтда «Хитой Халқ Республикаси ҳукумати ва Камбоджа короллиги ҳукумати ўртасида иқтисодий ва техника ёрдами тўғрисидаги протокол» ва бошқа бир қанча ҳужжатлар имзоланди.

Автобуслардаги тартибсизлик тугатилсин!

Ҳурматли редакция!

Пойтахтимизда аҳолига транспорт хизмати кўрсатишнинг аҳволи кейинги вақтларда чидаб бўлмайдиган даражада ёмонлашди. Айниқса Беруний майдони билан Комсомол майдонидан, Экскаватор заводидан, Вокзалдан шаҳримизнинг турли томонларига қатнайдиган автобусларнинг ҳайдовчилари кўнглига нима маъқул келса, шуни қиладиган бўлиб қолишган. Охирги остановкаларда ўзлари истаганча туриб йўлга чиққач, ким ўзарга пойга қилишади, кўпчилик остановкаларда тўхташмайди. Натижада ишчи-хизматчилар учун мушкул аҳвол туғилмоқда. Ишга кечикиб келганимиз етмагандек, уйга ҳам кечикиб қайтамиз. Кечаси навбатчи автобусларни мутлақо топиб бўлмайди. Бунинг оқибатида кўпчилигимиз пиёда қатнашга, қимматли вақтимизни беҳуда ўтказишга мажбур бўлаётирмиз. Ахир бебош ҳайдовчиларни ким контроль қилади?

Ҳали қиш қаттиқ келиб қор-ёмғир бошланиб кетса, аҳволимиз не кечар экан, бизни мана шу нарса қаттиқ ташвишлантирмоқда. Автобуслар қатновида тартиб ўрнатиладими, йўқми? Шикоятимизни инобатга олиб, ёрдам берилишини сўраймиз.

У. АҲМЕДОВА,
Калинин районидаги Ленин номли колхознинг сут соғувчиси, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати.

Қ. ҲОШИМОВ,
ўқитувчи,
З. МИРЗАҲМЕДОВ,
врач,
Ш. УСМОНОВ,
хизматчи.

* * *

КИМГА АЙТАЙ ДАРДИМНИ...

Салима икки соат бўлдики, эшик пойлайди — эридан дарак йўқ. «Биламан, битта-яримтасига илашиб юрибди», фикридан ўтказди у ва муштини қисиб қўйди:

— Шу ерга келсин ҳали!

Ниҳоят остонада Ҳамид ака кўринди. Ҳамма ёғи лой, пальтоси ғижимланган, боз устига бир пой галоши ҳам йўқ.

— Автобус... — гуноҳкорона гап бошлади у.

— Автобус?! — қошини кериб сўради жувон.

— Ҳа, автобус...

— Эрталаб икки соат барвақт кетишингизга-чи?

— Ўшанга ҳам автобус сабабчи...

— Биламан, феълингиз айнаб юрибди. Бир ойдан буён аҳволингиз шу... Автобус баҳона фақат.

Бир нафасдан сўнг аёлнинг йиғиси, эрнинг «жонгинам» деб ёлвориши эшитилди. Очқаган, чарчаган, автобусдаги тиқилинч туфайли она сути оғзига келган йигит:

— Бас! — деб қичқирди.

— Бас қилмайман...

Кўриб турибсизки, эр-хотин уришиб қолдилар. Шу куни комсомол майдонида 200 чоғли эркак ва аёл тўпланди. Назарбек, Минвода, Жарариқ, Чинни заводи томонларига автобус кутиб, бир-икки соат туриб қолдилар. Ҳаммасининг десак лоф бўлар-у, ярмининг уйида ҳар хил темадаги жанжаллар бўлиб ўтди.

— Автобус етишмаса юқорига арз қилинг, — ҳиқиллаб деди Салима.

— Кимга арз қилай, кимга?— деди Ҳамид ака тутоқиб. — Шаҳарда йўловчиларнинг арзига қулоқ соладиган ташкилот борки, ҳаммасига арз қилиб кўрдик, натижа чиқмади...

Автобус танқислигининг боиси нимада?

ГРАФИК БУЗИЛДИ

Комсомол майдони билан Беруний майдонида 18 та маршрут бўйлаб 3- автобазага қарашли 119 автобус қатнаши керак. Беруний майдонидаги диспетчерлик пунктида Олимжонов бошлиқ бўладилар. Бу киши автобусларнинг график бўйича ҳаракат қилишини тергаб туришлари лозим. Лекин ўтакетган уйқучи, беғам бўлганликлари учун ишга кеч келиб, эрта кетадилар. Баъзи бир шоферлар бундан фойдаланиб, машинанинг рулини пул чиқадиган томонга буриб юборишади.

— График бузилди-ку! — деб қичқиради одамлар.

— Менга график эмас, пул керак, план керак. Хўжайиннинг топшириғи шу.

Ана шундан сўнг маршрутлар алғов-далғов бўлиб кетади. Графикдан номи-нишон қолмайди. Остановкаларда одамлар сарсон, актбозлигу, аризабозлик...

Кечқурун соат 6—7 ларда бошлиқ уйларига қайтгач, ҳангома яна бошланади. Комсомол майдонида эса аҳвол бундан ҳам баттар. Мана, 100 чоғли одам диспетчер будкасини ўраб олган. Бошлиқ П. Цатуров будкани ичидан беркитиб олиб, ингичка овоз билан жавоб бермоқда.

Одамлар: — Назарбекка неча автобус қатнаши керак?

Цатуров: — Ўнта.

Одамлар: — Бугун олтита қатнаяпти, қолгани қани?

Цатуров: — Бузилиб қолди...

Худди шу куни чинни заводи томонга 7 та ўрнига 4 та, Минвода томонга 10 та ўрнига 7 та автобус қатнади. Қолгани бузилиб қолиб базага қайтиб кетди. Маълум бўлишича, бу автобуслар хўжакўрсингагина ремонт қилинган экан. Демак, механиклар ҳам графикнинг издан чиқишига чакана «ҳисса» қўшмаётган эканлар.

КУНГИЛЧАНЛИК ОҚИБАТИ

«Пул олади-ю, билет бермайди» деган гапни кўп эшитганмиз. Рост, ана шундай шофер ва кондукторлар 3-базада тўлиб ётибди. Т. Ўрмонов, В. Остриков, Ю. Герасимов, В. Русанов сингари шоферлар, М. Бякова, М. Агаркова, Т. Иминова сингари жанжалчи кондукторлар одам кам, автобусда ҳеч ким бўлмайди, деган баҳонани рўкач қилиб, планни бажармай, тушган пулни чўнтакка уришда бири-бирига устоз-у, бири-бирига шогирд. Булар шунақанги маззахўрак бўлиб кетишганки, графикни атайлаб издан чиқаришади... Ҳаммага маълумки, тиқилинчда ҳеч кимнинг билет билан иши бўлмайди. Галошим билан тугмам йўқолмаса бас дейди-да, пулини тўлаб, тушиб кетаверади.

Т. Ўрмонов 14 декабрда биринчи сменада пландаги 205 сўм ўрнига 195 сўм келтирди. Одам кам, деди у, елкасини қисиб.

Иккинчи сменага 175 сўм белгиланди. Лекин бу азамат «Реммехзавод» маршрути бўйлаб юриш ўрнига яна ўзини пул чиқадиган томонга урди. Ҳеч кимга билет йиртмади, йўловчиларнинг қўлини қисиб қўяқолди. Кассага эса бир сўм ҳам топширмади. Одам йўқ деди у, яна илжайиб.

Автобаза директори ўртоқ Рашидов бунақанги нарсаларга кўникиб кетган бўлса керак, «яхши эмас» деди қўйди.

Агар автобусга ўтирган йўловчи ўз вақтида шофер ёки кондуктордан билет талаб қилганида, кўнгилчанлик қилмаганида, уларни текин пулга ўргатмаган бўларди. «Левийчи»лар ҳаддидан ошмас, графикдан чиқиш ҳам камаяр эди.

БАЗАДАГИ ГАПЛАРДАН

Автобаза раҳбарларининг иш усули «така бўлсин-у, сути бўлсин» қабилида экан. Маршрутга чиққан шофер ва кондукторнинг иши билан ҳеч ким қизиқмас экан. План бажарилса бас эмиш.

— Контролёрлар нима иш қилади? — сўрадик директордан.

— Бир киши холос, — жавоб берди Рашидов, — қайси бирини контроль қилсин. Ўзимнинг ҳам бошим қотиб қолди.

— Жамоат контролёрлари-чи? Уларга мурожаат қилдингизми?

— Айтгандек,... ҳалиги, хўш... — директорнинг нима деганига тушуниб бўлмади. Базада оммавий-сиёсий ишлар думи хуржунда бўлиб ётибди. Деворий газета мутлақо чиқарилмайди. На бирор шиор, на бирор плакат кўрасиз. Илғорларни рағбатлантириш, қолоқларни танқид қилиш, ўзаро мусобақа деган гапларнинг овозаси бор, холос. Хизматчилар учун ҳеч қандай ғамхўрлик йўқ. Дам олиш хонаси, қизил бурчак, буфет ёки ошхона ташкил қилиш ҳақида қайта-қайта планлар тузилаверибди-ю, уни амалга оширадиган одам топилмабди. Маҳаллий комитет раиси У. Усмоновнинг айтишича, тарбиявий иш шикоят текшириш-у, огоҳлантиришданги на иборат эмиш. Партия ташкилотининг секретари В. Титов нари-бери қилиб ўтирмасдан, гапнинг лўндасини айтиб қўя қолди:

— Секретарь бўлиб сайланганимга уч кун бўлди. Автобус қатновининг расволигини биламан, сабаб-базада қаттиқ-қўл раҳбар йўқ. Бир-биримиздан қўрқамиз. Бизда ремонт масаласи ҳам чатоқ. Натижада ҳар куни 50—60 процент автобус линияга кечикиб чиқади...

Директорда базадаги чидаб бўлмайдиган камчиликларга нисбатан хроник кўникма ҳосил бўлиб қолипти:

— Тўғри,— деди у бепарвогина.—Ўн бешта автобус мотор системаси, 18 та автобус тормоз системаси бузуқлигидан оёғи осмондан келиб ётибди. 7 та автобусни шофёр йўқлиги учун қантариб қўйибман. Ҳаммаси бўлиб 85 та автобус «отпускада».

Бир нафасдан сўнг директор нима сабабдандир бош инженер М. Ждановни айблай кетди:

— Ҳамма ишнинг белига тепган ўша бўлди...

Дарвозадан чиқаётганимизда коржома кийган шофер йигит бизга яқинлашиб:

— Мумкинми?—деди-да, директорнинг кабинетига қараб олгач, қўрқа-писа давом этди.—Базамизнинг ноябрь ойи плани 79 процент бажарилди, холос. Сабаби шуки, бизда «левейчилар» кўп. Шунинг учун ҳаммамизнинг ҳам оғзимиз боғланган. Бу тартибсизликни фақат жамоат контролёрларигина тугатиши мумкин...

Базадаги аҳвол ана шундай.

БИР ҚИЁ БОҚСАЛАР

База билан Қорасарой кўчасининг ораси нари борса 800 метрлик масофа. Лекин база эксплуатация бўлимининг бошлиғи Н. Яблоковнинг аниқ ҳисобига қараганда шу кунгача автобазанинг бу 800 метрлик йўлдан кўрган зарарига ана шундай йўллардан 22 тасига асфальт ётқизиш мумкин экан. Шаҳар ободонлаштириш бўлимининг бошлиғи ўртоқ Қ. Мўминов эҳтимол бу кўчани кўрмаган чиқарлар. Азият чекиб уни кўргани келиб ўтирмасинлар, машиналари тиқилиб қолади. Шунинг учун кўчани таърифлаб қўяқолайлик:

Лой тиззадан келади, бирданига уч машина тиқилиб, бир-бирининг кетига «тумшуғини» тираб олган. Олдингисининг ғилдираги айланиб, орқасидагининг «пешонаси»га лой отади.

— Ҳой, ҳайдасанг-чи, машина ифлос бўлди!

— Мотор бузилди, қаёққа ҳайдайман?..

— Орқага тисар!

— Тормоз ишдан чиқди-ку, қандай қилиб тисараман?

Манзара ана шу. Декабрнинг 15 куни ичида шу кўчадан ўтганда ифлос бўлгани учун инспекция 16 автобусни орқасига қайтарган, 20 автобуснинг тормози синган, мотори ишдан чиққан. Бир неча автобус суткалаб лой ичида қолиб кетган.

Йўқ, ҳурматли Мўминов, мана шу расмга бир қиё боқсалар бас,

кўчани ремонт қилиш даркорми, ёки даркор эмасми, ўзлари билиб олаверадилар.

АФСУС

Ниҳоят пассажирлар ташиш шаҳар тресты бошлиғи М. Г. Здрайковская ҳузурларида ўтирибмиз. Ўзлари ҳам гапга шунақанги чечан эканларки, асти қўяверасиз. Бир амаллаб қуйидагиларни эслаб қолдик холос.

— Кўпчилик кондукторлар қўпол муомалали, дағал. Жамоат контролёрлари ишламайди, уларни ҳаракатга келтириш ҳақида ҳеч ким бош қотирган эмас. Диспетчерлик пунктлари билан телефон алоқаси йўлга қўйилмаганлигидан бир хил шофёрлар истаган томонларида кезиб юрадилар. Автобус ремонтини тилга ҳам олиб бўлмайди. Тарбиявий ишдан асло гап очманг? Йўллар ўнқир-чўнқир бўлгани учун машиналар тезроқ ишдан чиқиб қолмоқда.

Биз базаларга ёрдам берувчи трестга келдикми ёки камчиликларни рўйхатга олувчи махсус ташкилотга келдикми, деб ҳайрон бўлиб қолдик. Хайрлашаётганимизда:

— Афсус,— деб қўяқолдик.

ГАПНИНГ ХУЛОСАСИ

Базанинг қайси томонига боқманг, камчиликка дуч келасиз. Раҳбарлар эса бир-бирини айблашга, камчиликларни бости-бости қилишга ўрганиб қолишган. Тарбиявий ишлар бўшашиб кетганидан интизомсизлик авжига чиққан. Шаҳримизда автобус қатнови ёмонлигининг боиси мана шунда. Бу масала бир неча бор кўтарилди. Лекин тегишли ташкилотлар меҳнаткашларнинг шикоятига дурустроқ қулоқ солиш ўрнига, ундоқ қиламиз, бундоқ қиламиз, деб ваъда бердилар, холос. Билмадик бу ваъдабозлик қачонгача давом этар экан. Ахир ваъдадан автобус ясаб бўлмайди-ку!

З. МУҲАММАДЖОНОВ,
Х. ТУХТАБОЕВ.

Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика институтининг педагогика факультети программасига ўзбек музикаси ва хор дарслари киритилган. Бу курслар мактабларда эстетик тарбия асосларини юқори босқичга кўтариш мақсадида ўқитилмоқда. Суратда: ўзбек музикаси ўқитувчиси ўрток В. Иброҳимов иккинчи курс студентлари Н. Исмоилова ва Д. Мирсоатоваларга рубоб чалишни ўргатмоқда.

М. Нуриддинов фотоси.

ЎҚУВЧИЛАР СИМФОНИК ОРКЕСТРИ

Оҳангарондаги музика мактабида симфоник оркестр ташкил этилди. Унинг составида мактабнинг энг яхши ўқувчилари: пианиночи Наталья Машкова ва Татьяна Табакман, скрипкачи Наталья Маньшина ва Рустам Лутфуллаев, литаврачи Геннадий Леркач ва бошқалар бор.

Ҳозир оркестр биринчи концертга тайёрланмоқда. Бу концерт яқинда «Горняк» шаҳар клубида бўлади. Ҳозиргача Бетховеннинг 12-сонатаси, Глинканинг «Вальс фантазия»си, Штрауснинг бир неча симфоник вальслари ўрганилди. Оркестрга музика мактабининг директори Ю. Г. Ломакин дирижёрлик қилмоқда.

Бўлажак концертда мактабнинг умумий хори ҳам қатнашади. Умумий хорда кундузги ва кечки бўлимларнинг юзга яқин ўқувчиси шуғулланмоқда. Хор қатнашчилари орасида Э-шахта навалоотбойчиси Рудольф Шеррев, «Ўзбекуголь» комбинати юк ортиш-транспорт бошқармасининг машинисти Риза Муждабоев, комбинат автобазасининг шофери Усмон Куртибраимов ва бошқа ишчилар, музика мактабининг ўқувчилари бор. (ЎзТАГ).

Қишлоқ хўжалиги учун илмий кадрлар

Ўзбекистон ёшларидан катта бир группаси мамлакатнинг турли илмий-текшириш институтлари ҳузуридаги аспирантураларда ўқиш учун жўнаб кетди. Ўзбекистон Қишлоқ хўжалик фанлари академияси Москва, Ленинград, Киев ва Сталинград шаҳарларидаги институтларда илмий кадрлар тайёрлаш ишларини биринчи марта уюштиради.

Фаннинг турли соҳалари, жумладан биокимё, радиобиология, ўсимликлар физиологиясининг мутахассислари бўлиб етишувчи бу ёш олимлар ўқишни тамомлаб, диссертация ёқлаб бўлганларидан кейин ишлаш учун Ўзбекистонга қайтиб келадилар.

Бошқа республикалар ўқув юртларининг аспирантураларида ўқиш учун бу йил йигит ва қизлардан қарийб 100 кишини юборишга қарор қилинди. (ЎзТАГ).

ТАБИЁТШУНОС БЛОКНОТИДАН

ЁНҒОҚ

Ёнғоқ дастурхонимиз безаги бўлган мазали мевадир. Мамлакатимизнинг деярли ҳамма жойларида бу дарахт бута ҳолида ўсади. Ўрта Осиёда эса кўпроқ грек ва ер ёнғоғи етишади.

Кўп йиллардан буён халқимиз истеъмол қилиб келаётган грек ёнғоғи ҳақида турлича тушунчалар тарқалиб келади. Баъзилар: «Ёнғоқ 40 йиллик дардни қўзғайди» деб айтишади. Айримлар: «Унинг ели бор, иссиқлик нарса» дейишади. Бу, албатта, нотўғри фикрлардир. Аксинча, ёнғоқ жуда тўйимли ва фойдали озуқаларга бойдир. Ёнғоқ мағизи буғдой нонидан кўра икки марта кўп қувват беради. Мағиз оғирлигининг 40—75 процентини ёнғоқ мойи ташкил этади. Ёнғоқ мойидан олинадиган ёғ кислоталари медицинада даволаш учун ҳам қўлланилади. Юрак, жигар ва ўт пуфакчалари касалликларини даволашда нафи кўп.

Бундан ташқари, ёнғоқдан турли витаминлар олинади. Нерв системасининг нормал ишлаши учун керак бўлган витамин—В, ҳомиладорлик нормал ўтиши учун катта аҳамиятга эга бўлган витамин — Е ёнғоқ мағизидан тайёрланади. Айниқса, ҳали тўлиқ пишиб етилмаган грек ёнғоғи таркибида С витамини кўпроқ бўлади. Шунинг учун саноатда С витаминини олиш учун ёнғоқ хомашё сифатида ишлатилади. Ёнғоқ мағизи ўзида минерал тузлар ҳам сақлайди. Бу тузлар организмда темир ва кобальт тузлари анча кўпайишини таъминлайди. Шунинг учун ҳам қони кам кишиларга ёнғоқ истеъмол қилиш фойдалидир.

Ёнғоқ мағизида 13 процент оқсил ва 12 процент карбон сувлар ҳам мавжуд. Карбон сувлар крахмал ёки қанд моддаларининг ўрнини босади. Шунинг учун ҳам ёнғоқдан кенг фойдаланиш зарур.

Б. ҲАКИМОВ,

Қишлоқ хўжалиги экономикаси дарслиги

Яқинда Ўзбекистон Давлат нашриёти бир группа авторлар томонидан ёзилган «Социалистик қишлоқ хўжалик корхоналари экономикаси ва уларда ишни ташкил этиш» номли дарслик нашр қилди. Дарслик қуйи партия маорифи шохобчаларининг шу курс бўйича ўқув программаларига мослаб тузилган.

Дарслик 18 бобдан иборат. Биринчи бобда социалистик қишлоқ хўжалигининг етти йилликдаги вазифалари баён қилинади. Навбатдаги бобларда колхоз ва совхозларнинг ташкилий асослари, қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини планлаштириш, ихтисослаштириш ва жойлаштириш, ер ҳамда сувдан фойдаланиш, меҳнатни уюштириш ва ҳақ тўлаш, чорвачилик, пиллачиликни ташкил қилиш масалалари ёритилган.

Китобда колхоз ва совхозларнинг хўжалик ҳисоби ва молия масалаларини ёритишга алоҳида эътибор берилган. Айрим боблар колхоз ва совхоз маҳсулотларининг таннархи, хўжалик ҳисобининг асосий принциплари, колхозларда даромад тақсимоти, совхоз ва колхоз молиясини ташкил этиш, ҳисоб-китоб ва ҳисобот ишларига бағишланган.

Дарсликнинг характерли хусусиятларидан бири шундаки, қишлоқ хўжалиги экономикаси масалалари республикамиз колхоз ва совхозлари тажрибасидан олинган мисоллар билан тушунтирилган.

Бу китоб билан танишиб чиқиш фақат конкрет экономика масалаларини ўрганувчилар учунгина эмас, балки қишлоқ хўжалиги соҳасида ишловчилар учун ҳам фойдали.

Ҳ. СОБИРОВ.
иқтисод фанлари кандидати.

Телевизор экранида

21 ДЕКАБРДА

19.00—Рус тилида ўқувчилар учун **«Нима учун деган юз мингта савол» деган эшиттириш.**

19.30 — **Илмий-оммабоп фильм—«Фан одамлар хизматида».**

19.50 — **Сўнгги ахборот.**

20.10 — **Киноочерк — «Медицинада шундай соҳа бор»** (ўзбек тилида).

20.25 — **Фильм-опера — «Пиковая дама».**

22.10 — **Тошкент давлат консерваторияси студентларининг концерти.**

22 ДЕКАБРДА

19.00 — **Ўзбек тилида бадиий ҳаваскорлар концерти.**

19.30 — **«Пойтахтимиз меҳмонлари» циклидан концерт. Танаффус вақтида сўнгги ахборот.**

21.20. — **Киноповесть — «Нон ва гул».**

Тошкентнинг тамоша залларида

ТЕАТРЛАРДА

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 21/XII да **Ҳамза**, 22/XII да **Гамлет.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 21/XII да **Равшан ва Зулхумор**, 22/XII да **Хоразм эртаси** (билетлар сотилган).

Оклахома — «ВАТАН» (кеч соат 6 ва 9 да).

Бир қиз қиссаси — «МИР», «ИСКРА» (1 ва 2 залда), «ЎЗБЕКИСТОН», «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

Капитан Дабач — НАВОИЙ номли, «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Соядан қочиш — «ВАТАН» (эрталаб соат 10-20 минутда).

Бугун сўнгги марта — НАВОИЙ номли (кеч соат 10 да).

Шифр сири — «ВАТАН» (кундуз соат 12, 2 ва 4 да), «СПУТНИК» (эрталаб 10 11, кундуз 2, 4, кеч 5 ва 9 да).

Иблис билан учрашув — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10, кеч 5 ва 6 яримда). «СПУТНИК» (кундуз 12 ва 3 да).

Прэри кўчаси — «ИСКРА» (3-залда кундуз ва кечқурун).

«УЗБЕКСЕЛЬМАШ» ЗАВОДИГА
метал токарлари, фрезерчилар,
шлифовкачилар, слесарлар, тунукасозлар, прессчилар, металл қирқувчилар, электросваркачилар, газосваркачилар, обрубщиклар ва қуйма наждакчилари

КЕРАК

Заводнинг кадрлар бўлимига мурожаат қилинсин (2-трамвай, 19-автобусда борилади).

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
21 декабрда
ЎЗБЕКИСТОН САНЪАТ УСТАЛАРИ ВА ЁШ ИЖРОЧИЛАР
КОНЦЕРТИ

СССР халқ артисти, Сталин мукофоти лауреати **Мукаррама Турғунбоева**, Ўзбекистон ССР халқ артисти **Комилжон Отаниёзов**, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Коммуна Исмоилова, Қундуз Миркаримова, Берта Давидова,** Жаҳон ёшлар фестивали лауреатлари **Раъно Низомова, Тамара Юнусова, Эркиной Расулхўжаева, Қаҳрамон Дадаев ва** филармония солистлари қатнашади.

Концерт кеч соат 7 ярида бошланади. Билетлар сотилмоқда.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
20 декабрдан
РСФСРда хизмат кўрсатган артист
ЮРИЙ ВЛАДИМИРОВИЧ
ДУРОВ
ГАСТРОЛЛАРИ

Тамоша кеч соат 7 яримда бошланади.

ЧИМКЕНТ МОЙ-ЁҒ КОМБИНАТИГА
бош энергетик
КЕРАК

Чимкент шаҳар, Гулбоғ кўча, 17- уйда кадрлар бўлимига мурожаат қилинсин.

Курашчиларнинг традицион учрашуви

Озарбайжон, Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон, Туркманистон ва Ўзбекистон пойтахтлари классик курашчиларининг Тошкентда бўлган традицион учрашуви уч кун давом этди. Бу мусобақалар 1956 йилдан бери ўтказиб келинади ва ҳамма учрашувларда Ўзбекистон пойтахти командаси ғалаба қозониб келди. Бу гал ёш спортчилар ўз шаҳарларининг спорт шарафи учун курашдилар. Бу эса, кураш усталари ўрнини босадиган йигитлар мусобақасига қизиқишни оширди. Уларнинг кўплари СССР халқлари учинчи спартакиадасида қатнашишлари керак.

Мусобақалар «Динамо» спорт залида ўтказилди. Тошкентнинг ёш спортчилари муносиб курашдилар ва Ўзбекистон курашчиларининг шарафини муваффақиятли қўллаб-қувватладилар. Уларнинг энг кучлилари шу кунларда Совет Иттифоқи биринчилигида қатнашган ва олдинги ўринларни эгаллаган эдилар. Тошкентлик йигитлар 20 очко олиб, биринчи ўринга чиқдилар. Бу эса, иккинчи ўринни эгаллаган Боку курашчилари тўплаганидан уч очко кўпдир. Кейинги ўринлар қуйидагича тақсимланди: Тошкент—иккинчи команда, Олмаота, Сталинобод, Фрунзе, Ашхобод.

Тошкентлик 4 спортчи — А. Егоров, Б. Амашкевич, Ю. Требухин ва В. Чимарисов ўз вазн категорияларида биринчи ўринларни эгалладилар. (ЎзТАГ).

ҚУЙИ ЧИРЧИҚ РАЙОНИДА

БУЮМЛАР ИЖАРАГА БЕРИЛАДИ

Район матлубот жамиятига қарашли маданий моллар магазинида товарларни аҳолига ижарага берадиган бўлим ташкил қилинди. Бўлим истеъмолчилар учун керакли буюмларни маълум муддатга ижарага беради. Район меҳнаткашлари бу ердан тикув машинаси, ов милтиғи, балиқ овлайдиган тўр ва шунга ўхшаш буюмларни қайтариб бериш шарти билан олмоқдалар.

ГИЛАМ ТЎҚИШ ЦЕХИ

Тикув фабрикасида аҳолига ҳар хил кийим-кечаклар тайёрланади. Яқинда шу корхонада жундан гилам тўқиш ҳам йўлга қўйилди. Гилам аҳолидан сотиб олинаётган жун ҳисобига тўқилмоқда. Фабриканинг янги маҳсулотини истеъмолчилар қизиқиб сотиб олаяптилар.

ЙИРИК ҚУРИЛИШЛАР

Энгельс номли колхозда жамоат қурилишига катта эътибор берилмоқда. Шу йилнинг ўзида колхозда трактор парки, молхона, сельмаг, ҳаммом ва шунга ўхшаш йирик жамоат бинолари қад кўтарди.

Бундан ташқари, қишлоқ хўжалик артели аъзолари учун 30 дан ортиқ уй-жой биноси қуриб берилди.

Қ. ПЕРШЕЕВ.

Редактор ўринбосари **М. ҚОРИЕВ.**

ОБУНА

«Союзпечать» бўлимларида, алоқа конторалари, бўлимлари ва агентликларида, шунингдек ўқув юртлари ва муассасалар, фабрика, завод, колхоз, совхоз ва РТСлардаги жамоатчи матбуот тарқатувчилар томонидан

қабул қилинади.

Обуна баҳоси:

бир йилга — 52 сўм 80 тийин,
олти ойга — 26 сўм 40 тийин,
3 ойга — 13 сўм 20 тийин,
1 ойга — 4 сўм 40 тийин.

ОБУНА ҚАБУЛ ҚИЛИШНИНГ ОХИРГИ МУДДАТИ — 25 ДЕКАБРГАЧА.

Самарқанд кўчаси, 40- уй, 18- квартирада турувчи **Борис Борисович Шефер**нинг Инженер кўча, 19- уй, 10- квартирада турувчи Лидия Васильевна Шефердан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Фрунзе район халқ судида кўрилади.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («Ташкентская правда») — орган Ташкентского обкома и горкома Коммунистической партии Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

Редакциямизнинг АДРЕСИ:

Тошкент, «Правда Востока» кўчаси 26. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Коммутатор — 26334 ва 33262 орқали: Партия турмуши бўлими — 140, Пропаганда бўлими — 34808, 136. Совет қурилиши бўлими — 136. Адабиёт ва санъат бўлими —29040. 135. Қишлоқ хўжалик бўлими —29040, 135. Саноат ва транспорт бўлими, Маданият бўлими — 34048, 132. Хатлар бўлими — 34048, 156. Маҳаллий ахборот бўлими — 29040, 50. Секретариат — 34808, 115, Эълонлар бўлими — 28142.

Р 14216. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. А. 1940.